

ΦΕΡΙΤΑ΄ ΥΛΙΚΑ

για την αυτοοργάνωση στη ζωή, την έκφραση, τη δημιουργία
για την ελευθερία στην ισοπέδωση κάθε περιορισμού της
για την αλληλεγγύη σε κάθε απόπειρα υπονόμευσης της κανονικότητας

Ιούνιος 2024

τυπώθηκε σε 400 αντίτυπα
και διανέμεται χέρι με χέρι
χωρίς αντίτιμο,
με ελεύθερη συνεισφορά,
γιατί η εξεγερσιακή ευαισθησία
θα είναι πάντα ανεκτίμητη,
για πάντα.

...current along the
As far as we can infer from the Cape
...of this current is not found the algal
...ult of fishing of several fishes, it is said
the Cape Siwono-misaki in the Prov.

the north-eastern coast of Chosen and
ern corner of the Japan Sea and is
rent. It reaches as far south as

algae¹⁾ within our territory corre
the currents so far stated above.

presents the flora of the three
tropical; and the Pacific coast
ons from the point of view of

to Kinkazan.

ima.

Hyuga-Osima to the Cape
wara-dima.

Tugaru along the coast of

1st.: Co
part of the

Θα πάω εκεί που θέλω, Κύριε. Εσύ μπορείς να γκρεμί-
ζεις ανεμόμυλους αιώνες. Και μπορείς να σπκώνεις τα
χρόνια, σκορπίζοντας χωρίς μουσικές τα κόκκαλα και
τη ζωή μου. Όμως κάποιο λάθος υπάρχει στο χάρτη σου,
και θα το εκμεταλλευτώ. Το καράβι το ορίζουν τα κύ-
ματα, τα κύματα κανείς.

Τα κύματα κανείς – μονάχα ο ναύτης που τα υπακούει
ταπεινός και ανίκητος. Μα εσύ δεν ξέρεις να λοξοδρο-
μείς, προσβάλλεις τον καιρό αυθέντη, προσβάλλεις τον
άνεμο όταν με προστάξεις ν' ακολουθήσω την ευθεία
της φωνής σου – γιατί δεν έμαθες το μάθημα του ναύτη:
μόνο οι λοξοδρομίες μπορούν να γράψουν έπη στα κύ-
ματα.

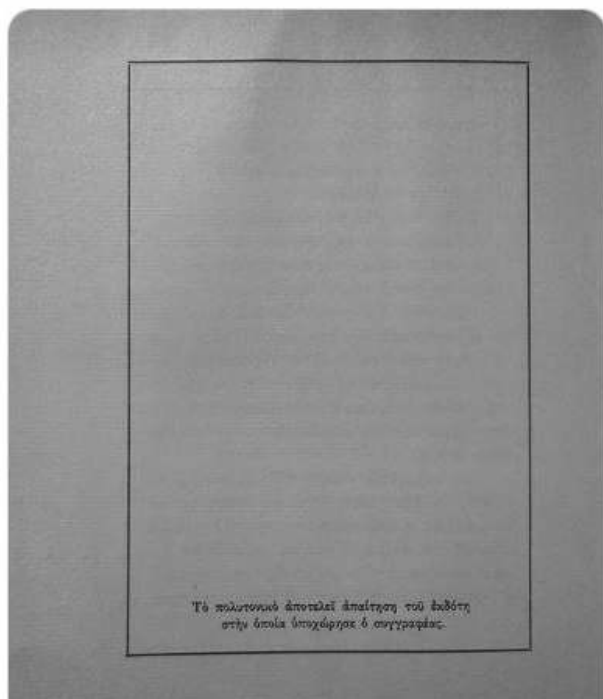
Θα πάω λοιπόν, λοξεύοντας, εκεί που θέλω. Γιατί ήμουν
ήδη εκεί ξεκινώντας μαζί σου. Γιατί εγώ ήμουν πάντα
στο δρόμο μου. Κι εσύ είσαι ο δρόμος. Γιατί εγώ σε δη-
μιούργησα, Κύριε.

Γεράσιμος Λυκαρδόπουλος

ΑΛΙΕΥΟΝΤΑΣ SOCIAL ΜΥΔΙΑ

Μανθρασπέντα @manthraspenta1 · 22 ώ
(Κολοφώνας στο βιβλίο του Νίκου Κάσδαγλη, Το Θολάμι)

Ο εκδότης που υποχώρησε στην απαίτηση για πολυτονικό του Κάσδαγλη λέγεται Αιμίλιος Κालιακάτσος. Σε συνέντευξή του το 2021 στη Lifo λέει:

“Η μοιραία για το μέλλον της ελληνικής γλώσσας επιβολή του μονοτονικού συνέβη επειδή τα μεγάλα συγκροτήματα των εφημερίδων, που έβγαιναν με λινотυπία, είχαν κάνει μελέτες και είχαν διαπιστώσει ότι αν απλοποιούνταν η γλώσσα και έλειπαν τόνοι και πνεύματα, θα είχαν πολλές εργατοώρες κέρδος. Ο Ράλλης, και η τότε κυβέρνηση, που είχαν ανάγκη τις εφημερίδες, υποχώρησαν. Και, δυστυχώς, αυτά που χάσαμε είναι πολύ περισσότερα απ’ αυτά που κερδίσαμε.”

Γιατί χρειάστηκε τότε η απαίτηση του Κάσδαγλη και η αναφορά σε υποχώρηση;... Τί τραβάνε και οι συγγραφείς!

Συγκινητικό: Rafale μοίρασε γλυκά σε άλλα μαχητικά για την γιορτή της Πολεμικής Αεροπορίας

Σε μια όμορφη χειρονομία προχώρησε ανήμερα της γιορτής της Πολεμικής Αεροπορίας ένα από τα Rafale που βρίσκονται στο αεροδρόμιο της Τανάγρας, μοιράζοντας γλυκά στα υπόλοιπα μαχητικά.

Πιο συγκινητικό μάλλον θα ήταν να το βλέπαμε την ώρα που τα αγοράζε από ζαχαροπλαστείο της Τανάγρας.

Gio فلسطين حرة @Amore_Anarchia_ · 13 λ

Ρώμη

Στο κεντρο κράτησης C.P.R ένας 22χρονος μετανάστης απαγχονίστηκε Άφησε ένα πορτρέτο και ένα κείμενο:

"Αν πέθαινα θα ήθελα να μεταφερθεί το σώμα μου στην Αφρική. Ο Ιταλικός στρατός δεν καταλαβαίνει τίποτα εκτός από χρήματα. Ειρήνη στην ψυχή μου"

#NoaiCPR #LoStatoUccide

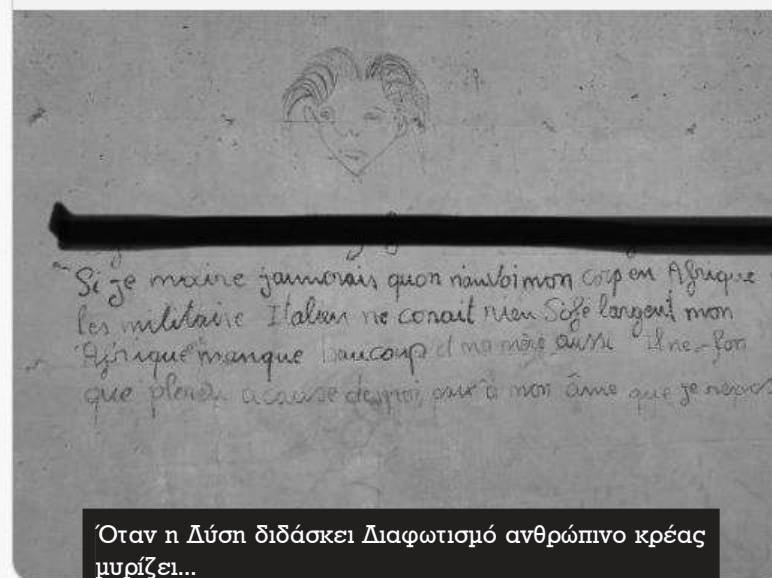

IGN @Anarchia_I · 4 Φεβ

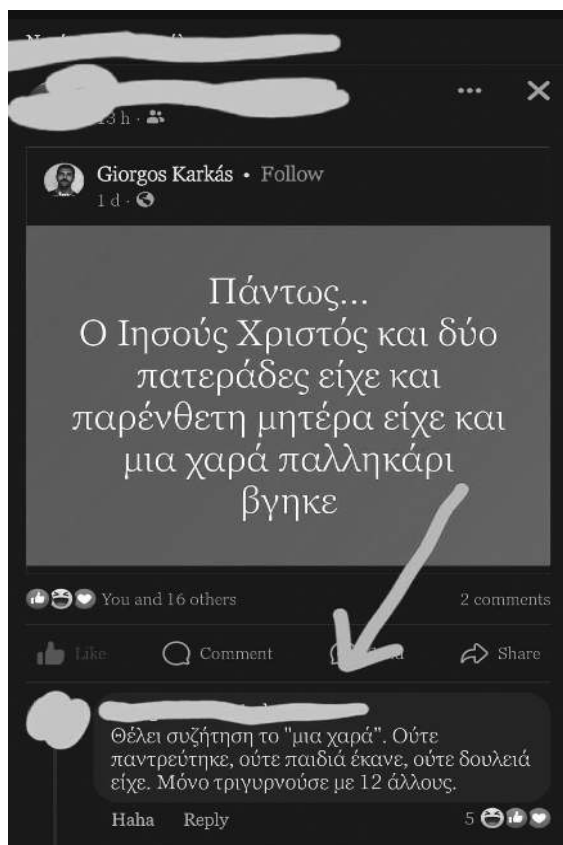
#Roma

Nel #Cpr di Ponte Galeria un migrante di 22anni si è impiccato. Ha lasciato un ritratto e un testo: Se morissi vorrei che il mio corpo fosse portato in Africa. I militari italiani non capiscono nulla a parte il denaro. Pace alla mia anima"...

Εμφάνιση περισσότερων

Όταν η Δύση διδάσκει Διαφωτισμό ανθρώπινο κρέας μυρίζει...

Στην κοινωνία του Θεάματος η επίθεση στην απλή τυπική λογική είναι καθημερινή πρακτική της εξουσίας. Θεωρώντας ότι έχει αφαιρεθεί πλέον κάθε κριτική δυνατότητα από τους υπήκοους, το θράσος και ο κυνισμός του “πολιτικού προσωπικού” αποκτούν μια παιγνιώδη αλαζονεία στο επικοινωνιακό παιχνίδι. Και ο κάθε Άδωνις δεν αποτελεί κάποιον είδους πρωτοπορία σε αυτό το παιχνίδι. Πρόκειται για ποσοτικές διαφορές κι όχι ποιοτικές.

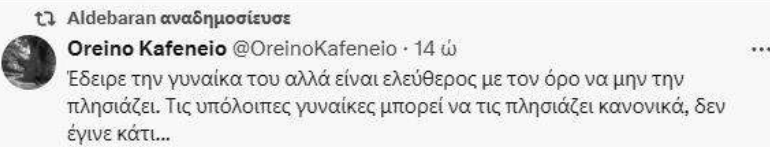
Πολύ συγκινητικό το ενδιαφέρον εμπορευματικών εκδοτικών εγχειρημάτων προκειμένου να λεηλατήσουν τις τσέπες ανθρώπων που έχουν -όπως θεωρούν χωρίς καμία αμφιβολία- περισσέψει από το ενδιαφέρον της αγοράς. Μαζεύουμε χρήματα από τα “ψώνια”. Χρησιμοποιώντας μια ιντριγκαδόρικη ρητορική: ανεξάρτητοι συγγραφείς, αυτοέκδοση...

Οι χρήστες Του Ικερ και Despoina ακολουθούν
Nikos Michael
@NikosMichael6
Οι ηθοποιοί που αρνήθηκαν να παίξουν για ΠΑΙΔΙΑ αστυνομικών:

Μελίνα Ατρείδου
Μάριος Ζαρδαβάς
Θοδωρής Ησαϊλίδης
Γιώργος Κωνσταντίνου
Άννα Μανούδη
Κατερίνα Μπουτούδη
Μυρτώ Σταυρακίδου
Στρατονίκη Τζάνα
Ταρίκ ΕΛ Φλαϊτί
ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ

Να μην πατήσει ΚΑΝΕΝΑΣ σε παράσταση τους

Είναι μονίμως εντυπωσιακή η σχέση νεοφιλελευθερισμού και ακροδεξιάς κουλτούρας με τις προγραφές, τη στοχοποίηση της καταγγελτικής στάσης, τις κάθε είδους μορφές (πολιτιστικού) ιδιώνυμου...

Giannis Gert

24 Απριλίου στις 10:33 π.μ. · 🌐

...

Εμπόρευμα είναι ό,τι φτιάχνεται για να πουληθεί.

Ο Σεπτέμβρης όμως (όπως και τα άλλα δύο βιβλία μου) όχι μόνο δεν φτιάχτηκε για να πουληθεί, αλλά η διακίνησή του γίνεται συνειδητά χωρίς αντίτιμο, με ελεύθερη κάθε είδους συνεισφορά.

Στις πρώτες σελίδες του βιβλίου, ανάμεσα σε άλλα, αναφέρονται τα εξής:
"Αδήριτη και αδιαπραγμάτευτη επιθυμία είναι η διακίνηση αυτού του βιβλίου να παραμείνει απαλλαγμένη από κάθε είδους κυρίαρχη διαμεσολάβηση, χρηματική ή άλλη."

Και αυτή η επιλογή αφορά ακριβώς στην άρνηση να είναι εμπόρευμα, πρεσβεύοντας την οριστική κατάργηση των διαμεσολαβήσεων και αποκλεισμών που παράγουν οι εμπορευματικές σχέσεις.

Κι όμως, εδώ βλέπουμε τον Σεπτέμβρη σε ένα site μεταπώλησης χρησιμοποιημένων βιβλίων. Σε εξαιρετική κατάσταση, με το εξώφυλλο άθικτο, τις σελίδες άθικτες, χωρίς γρατζουνιές και τσακίσματα, όπως μας πληροφορεί ο πωλητής του.

Το πρόβλημα εδώ δεν είναι ότι κάποιος επιδιώκει να βγάλει ένα πεντάευρω πουλώντας ένα έργο που απέκτησε ελεύθερα και που για 'μένα παραμένει ανεκτίμητο.

Το πρόβλημα είναι ότι κάποιος επιδιώκει να βγάλει ένα πεντάευρω υπονομεύοντας ένα διακύβευμα εναντίωσης στη συνθήκη των αποκλεισμών, δηλαδή τη συνθήκη εκείνη που ενδεχομένως κάνει αναγκαίο αυτό το πεντάευρω για τον ίδιο. Ένα διακύβευμα εκ των πραγμάτων ανεκτίμητο.

O tempora o mores

Σεπτέμβρης Νέα
Επαφή
5,00 €

metabook

Giannis Gert

...

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση 4 🗨️

Elisavet Oikonomaki

Σχεδόν σοκαριστικό...

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση 1 🗨️

Vyzantia Pyriohou Guy

Επιπλέον, έχει σφραγίδα βιβλιοθήκης. Που σημαίνει ότι το βούτηξε από κάποια δανειστική βιβλιοθήκη.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

2

Filippus Kalogridis

Vyzantia Pyriohou Guy αυθαίρετο συμπέρασμα.

1 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Vyzantia Pyriohou Guy

Filippus Kalogridis ok

1 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Giannis Gert

Δεν είναι βέβαια η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο. Θυμάμαι παλιά που πουλούσαν κασσέτες και CD των Ωχρά Σπειροχαίτη στο διαδίκτυο (150€ πουλούσε κάποιος το πρώτο CD του γκρουπ). Αλλά και τώρα, με μια απλή αναζήτηση, πέφτει κανείς στη συγκεκριμένη αγγελία στο discogs:

Στα 65€ (αντί 72.99€!) το έντυπο αυτοπαρουσίωσης της +τεχνίας- που περιελάμβανε την πολιτική θεμελίωση του αντιεμπορευματικού προτάγματος της συγκεκριμένης συλλογικότητας και συνοδεύεται από ένα CD με τραγούδια όχι μόνο των Ωχρά Σπειροχαίτη, αλλά και άλλων γκρουπ της αντιεμπορευματικής σκηνής (Συνομωσία των κομπάρσων, Ασύνορο εδώ, ΚαταραμένΑκόρντα, Σμέρνα, Εντροπία, κ.λπ.).

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση Τροποποιήθηκε

Chris Bouk

Συγχαρητήρια για αυτό το ποστ!

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Anastasius Petroleca

η ιδέα και μόνο ότι το ιδιοποιήθηκε από ένα χώρο όπου μπορούσε να διαβαστεί ελεύθερα (σφραγίδα βιβλιοθήκης") και το πουλά παρά το ρητό πρόταγμα, κάνει την κίνηση αφόρητη.

ελικρινά δεν ξέρω αν είναι καλύτερο σενάριο για τον πωλητή να του λείπουν όντως τα 5 ευρώ ή να πρόκειται για απλή πλεονεξία.

όπως και νά 'χει, αποκαρδιωτικό.

ΑΛΙΕΥΟΝΤΑΣ SOCIAL MYΔΙΑ

Giannis Gert
Vyzantia Pyriohou Guy & Anastasius Petroleca με δεδομένο ότι δεν γνωρίζω σε τι βιβλιοθήκη είχε βρεθεί το βιβλίο, διατηρώ μερικές επιφυλάξεις για το αν πράγματι μπορούσε να διαβαστεί κι εκεί ελεύθερα. Για παράδειγμα, μια βιβλιοθήκη ενός πανεπιστημίου ή ενός ιδρύματος δεν είναι προσβάσιμη παρά σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Υπό αυτή την έννοια, τίθεται και εδώ το ζήτημα των διαμεσολαβήσεων και αποκλεισμών (σε ένα ευρύτερο πλαίσιο που αφορά στη διαχείριση και διακίνηση της ανθρώπινης γνώσης και δημιουργικότητας).

Το γράφω αυτό περισσότερο συμπληρωματικά στην αρχική μου ανάρτηση (στην οποία είχα προσπεράσει την αναφορά στη σφραγίδα της βιβλιοθήκης) και όχι επειδή δεν αντιλαμβάνομαι το σκεπτικό πίσω από τις συγκεκριμένες επισημάνσεις.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Vyzantia Pyriohou Guy
Giannis Gert αν βρίσκεται σε δανειστική δημοτική βιβλιοθήκη λόγω δωρεάς, είναι δωρεάν ο δανεισμός του βιβλίου εφόσον είσαι δημότης.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Giannis Gert
Vyzantia Pyriohou Guy έτσι είναι. Γι' αυτό και έγραψα για επιφυλάξεις και όχι για βεβαιότητες.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Anastasius Petroleca
Giannis Gert η αντιστικτική σκέψη είναι ότι δεν βρισκόταν στην *ιδιωτική* βιβλιοθήκη ενός μόνου. υπ' αυτή την έννοια υπαγόταν σε μία κατηγορία των "κοινών", προφανώς και σε όλα υπάρχουν φραγμοί ή εμπόδια πρόσβασης, αλλά νομίζω κατάλαβες ποιο ήταν το point μου.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Giannis Gert
Anastasius Petroleca κατάλαβα ναι. Χρησιμοποίησα τις επισημάνσεις σας μόνο ως αφορμή για να ανοίξω λίγο περισσότερο τη βεντάλια των ζητημάτων.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Spimarma Sappa
Giannis Gert Καλησπέρα. Καλησπέρα και σε όλους τους σχολιαστές...Εγώ έχω κάνει το έγκλημα με την τιμή. Σου έχω στείλει μνμ για διευκρινίσεις. Φυσικά λάθος και συμφωνώ με όσα είπες στην ανάρτηση. Κεκτημένη ταχύτητα αλλά δεν ξέρω αν έχει νόημα η συγγνώμη που είδες το έργο σου με τιμή. Δεν υπήρχε σκοπιμότητα.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση Τροποποιήθηκε

Giannis Gert
Spimarma Sappa όπως σου έγραψα και επί προσωπικού, εκτιμώ πολύ την κίνησή σου να μου στείλεις μήνυμα και να τοποθετηθείς δημόσια στην ανάρτησή μου.
Σε ό,τι με αφορά, εφόσον το βιβλίο κατέβηκε από το συγκεκριμένο site, το θέμα θεωρείται λήξαν.

Καλή συνέχεια.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Spimarma Sappa
Giannis Gert Το λιγότερο που μπορούσαν να κάνουν. Ένα δημόσιο λάθος διορθώνεται δημόσια και με ειλικρίνεια. Χαιρετώ.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Giannis Gert
Προτού η ανάρτηση αυτή κλείσει τον κύκλο της, θεωρώ σημαντικό να υπάρξει και μια διευκρίνιση σχετικά με τη "σφραγίδα βιβλιοθήκης", μιας και άνοιξε και ένας σχετικός διάλογος στα σχόλια. Το βιβλίο δόθηκε από την ίδια τη βιβλιοθήκη και η σφραγίδα που φέρει γράφει "άκυρο" (σφραγίδα που μπαίνει όταν οι ιδιες οι βιβλιοθήκες αποφασίζουν να "ξεσκαρτάρουν" βιβλία). (**Vyzantia Pyriohou Guy & Anastasius Petroleca**)

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Anastasius Petroleca
Giannis Gert ου γαρ οίδαςι τι ποιούσι

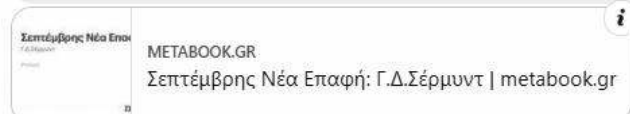
2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Metabook Μεταχειρισμένα βιβλία - Ακολουθήστε **Giannis Gert** χαιρόμαστε που το θέμα βρήκε τη λύση. Για το ιστορικό του συμβάντος ως ομάδα υποστήριξης του metabook ειδοποιηθήκαμε από έναν τρίτο χρήστη της πλατφόρμας που είδε την ανάρτησή σας και αμέσως ειδοποιήσαμε τον πωλητή ο οποίος με τη σειρά του επικοινωνήσε μαζί σας ώστε το θέμα να λυθεί. Στο metabook ένα βιβλίο μπορεί να διατεθεί και με μηδενική τιμή και με αυτό τον τρόπο η πλατφόρμα μπορεί να συμβάλει και στη διάδοση του βιβλίου σας. Αν παρόλα αυτά επιπροσθέτως θέλετε να διαγράψουμε την ανάρτηση του βιβλίου μπορείτε να μας ενημερώσετε. <https://metabook.gr/.../septemvris-nea-epafi-gdsermint...>

Σας ευχαριστούμε επίσης που με την νέα σας ανάρτηση ενημερώσατε και το δεύτερο θέμα με τη σφραγίδα βιβλιοθήκης. Όντως πολλές βιβλιοθήκες μεταπουλούν βιβλία που αυτές θεωρούν πως δεν χρειάζονται πλέον είτε γιατί τα έχουν σε πολλά αντίτυπα είτε για άλλους λόγους και έτσι έχουν έσοδα για τις δραστηριότητές τους. Είναι καλό να ενημερώνονται οι αναγνώστες για να μην εξάγουν λανθασμένα συμπεράσματα.

Εμείς πάντα παραμένουμε στη διάθεσή ώστε να λύνουμε ότι προβλήματα προκύπτουν και μπορείτε να επικοινωνείτε μαζί μας από τη φόρμα επικοινωνίας <https://metabook.gr/support>

Σας ευχαριστούμε και πάλι.

2 εβδ. Μου αρέσει! Απάντηση

Giannis Gert
Metabook Μεταχειρισμένα βιβλία Υπάρχει ένα ευρύτερο ζήτημα με την καταχώρηση του βιβλίου στην πλατφόρμα σας. Και αυτό αφορά στον αναπόφευκτο διαχωρισμό του βιβλίου (ως έργο) από το πολιτικό και αξιακό πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσεται η έκδοση και διακίνησή του. Για παράδειγμα, ακόμη και η διάθεση του βιβλίου έναντι μηδέν ευρώ (που ήταν μια πρόταση που μου έκανε ο πωλητής) δημιουργεί μια σύγχυση σε σχέση με το αντιεμπορευματικό πρόταγμα των συγκεκριμένων εκδοτικών αποπειρών.

Το "τζάμπα" ή το "δωρεάν" είναι κι αυτές έννοιες που αντλούνται μέσα από ίδια εννοιολογική δεξαμενή των εμπορευματικών σχέσεων. Τζάμπα και δωρεάν βιβλία εκδίδουν και τα ιδρύματα, οι εκδοτικοί οίκοι, οι κρατικοί φορείς. Εκεί, το αντίτιμο δεν εξαφανίζεται, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει (έμμεσα αυτή τη φορά) μέσω διαφημίσεων, χορηγιών, κ.λπ. που διαμεσολαβούν την έκδοση και τη διακίνησή τους. Η επιβεβαίωση αυτών των διαμεσολαβήσεων είναι και το αντίτιμο που καταβάλλει κάποιος για να αποκτήσει τα βιβλία δωρεάν.

Στον αντίποδα αυτών, το διακύβευμα του αντιεμπορευματικού προτάγματος είναι η κατάργηση αυτών ακριβώς των διαμεσολαβήσεων. Έτσι, λόγου χάρι, τα βιβλία δεν διακινούνται απλά "δωρεάν", αλλά χωρίς καμιά μορφή υποχρεωτικό αντίτιμο, με ελεύθερη κάθε είδους συνεισφορά. Αυτή η συνεισφορά μπορεί να είναι είτε οικονομική (στο πλαίσιο μιας συλλογικής διαχείρισης του κόστους έκδοσης), είτε άλλη (στο πλαίσιο ενός ριζοσπαστικού αντιπραγματισμού), είτε απλά να μην "είναι". Το αν και τι θα είναι, όμως, το αποφασίζει ελεύθερα ο αναγνώστης, εκτιμώντας τη σχέση του τόσο με το βιβλίο καθαυτό, όσο και με το προταγματικό πλαίσιο. Χωρίς αυτή η απόφαση να αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση του βιβλίου.

Τώρα, δεν θέλω να φανεί ότι βρήκα ευκαιρία να κάνω ασκήσεις διδασκισμού. Δεν βρήκα όμως άλλο, πιο σύντομο τρόπο να σας απαντήσω για ποιο λόγο θα επιθυμούσα να κατέβει το βιβλίο από την πλατφόρμα, χωρίς να φαίνεται ότι σας απαξιώνω ή ότι έχω καμιά αγωνία πως το βιβλίο μου "μαγαρίζεται" επειδή βρίσκεται εκεί. Τίποτα από τα δύο δεν ισχύει και η μόνη μου αγωνία είναι να μην δημιουργείται ένα θολό τοπίο σε σχέση με τα χαρακτηριστικά της έκδοσης. Για οτιδήποτε άλλο, μπορούμε να τα πούμε και επί προσωπικού. Σας παραθέτω και το site μου, στο οποίο μπορείτε να βρείτε σχετικά κείμενα που πλαισιώνουν τα βιβλία που έχω εκδώσει.

<https://www.proiect-ersilia.net/>

Πρόκειται για μια πρόσφατη ανάρτηση στο facebook και τον διάλογο που ακολούθησε. Το ζήτημα είναι η (μετα)πώληση από πλατφόρμα του διαδικτύου ενός βιβλίου που διακινείται χωρίς αντίτιμο. Στις επόμενες σελίδες ακολουθεί μια προσέγγιση του φαινομένου από τον σύντροφο Φ. από το Αγρίνιο. Η συγκεκριμένη ανάρτηση και το κείμενο από τον Φ. αποτέλεσαν ευτυχή σύμπτωση προς επίρρωση των περιεχομένων τους.

Ἡ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ- ΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ, ΤΟΥ ΜΟΙΡΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥ- ΘΕΡΗΣ ΑΝΤΑΛ- ΛΑΓΗΣ

Ένα στιγμιότυπο από το παρελθόν.

«Η προσφορά σου είναι ανεκτίμητη. Έσωσες για άλλη μια φορά τον άνθρωπό μας. Σε παρακαλούμε μέχρι το τέλος της σοδιάς άσε μας να φροντίζουμε εμείς για το ψωμί της μέρας». Εμπρός σ' αυτήν την πηγαία αμοιβαιότητα, σε αυτήν την ελεύθερη ανταλλαγή, το Κεφάλαιο έστεκε σαστισμένο. Με αίμα και ιδρώτα να στάζει από κάθε πόρο της ύπαρξής του κρυφοκοίταζε από μια γωνία. Άραγε πόσες τέτοιες σχέσεις υλοποιούνταν εκείνη τη στιγμή σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη; Και όμως του ξέφευγαν μέσα από τα αρπαχτικά του χέρια. Είχαν περάσει πολλές δεκάδες χρόνων ύπαρξης του. Είχε υψώσει φράχτες παντού, είχε ξεχερώσει κωράφια και είχε πνίξει με προβατίσια θηλιά εκατοντάδες κοινότητες. Οι εξεγέρσεις στα φέουδα το καθυστέρησαν, όταν οι δρόμοι των κοινοτή-

των έγιναν δρόμοι αναταραχών. Διέλυσε τις κοινότητες. Αυτές ανασυστάθηκαν. Τις ξαναδιέλυσε. Πέρασαν τόσα χρόνια και όμως αυτή τη γνώση, αυτό το μοίρασμα δε είχε καταφέρει ακόμη να το υφαρπάξει. Τότε έστησε πυρές σε κάθε χωριό. Οι γυναίκες έπρεπε να καούν. (Μάγισσες, μάγισσες!). Μαζί με αυτές θα καούν και οι ελεύθερες γνώσεις, οι πρακτικές, το μοίρασμα, η ελεύθερη προσφορά. Τότε θα δυνάμωνε κι άλλο. Νέα πεδία εκμετάλλευσης ανοίγονταν με μιας μπροστά του. Θα γίνονταν η μοναδική θέαση της πραγματικότητας. Ανίκητο!

Μια αναδρομή στην αυγή του καπιταλισμού.

Από τον 16ο έως τις αρχές του 19ου αιώνα, το κεφάλαιο άρχισε να αναδύεται και να εδραιώνεται σε όλη την Ευρώπη μέσω της διαδικασίας των περιφράξεων: οι αγρότες εκδιώχθηκαν από τη γη που ζούσαν και καλλιεργούσαν, η συλλογική ιδιοκτησία έγινε ιδιωτική, φυτεύτηκαν φράχτες, σκάφτηκαν χαντάκια, ο δημόσιος χώρος χάθηκε και η κοινοτική ζωή διαλύθηκε. Οι αγρότες στερήθηκαν τη γη και τα μέσα παραγωγής τους και στη συνέχεια μετατράπηκαν σε εργάτες, που την εργασία τους την καρπωνόταν το κεφάλαιο. Από τις άπλετες αγροτικές κοινότητες όπου ζούσαν με σχετική αυτάρκεια, άντρες, γυναίκες και παιδιά βρέθηκαν καταπονημένοι και υποσιτισμένοι να ζουν σε παραγκουπόλεις κοντά σε βιομηχανικές περιοχές δουλεύοντας ολημέρα για τα αφεντικά τους. Αυτό είναι αυτό που ονομάζεται «πρωταρχική συσσώρευση κεφαλαίου» και έτσι ξεκίνησε ο καπιταλισμός.

Η πρωταρχική συσσώρευση αποτελεί μια ιστορική προϋπόθεση του καπιταλισμού αλλά και το περιεχόμενο του κεφαλαίου. Από τη στιγμή που ο καπιταλισμός παίρνει σάρκα και οστά, δε διατηρεί μόνο το διαχωρισμό μεταξύ ανθρώπου και μέσων παραγωγής, αλλά τον αναπαράγει σε μια διαρκώς αυξανόμενη κλίμακα. Αυτό που στην αυγή του καπιταλισμού, εμφανίζεται ως διακριτή ιστορική διαδικασία, στη μετέπειτα καπιταλιστική συσσώρευση παρουσιάζεται ως μια «φυσιολογική» διαρκής διαδικασία, μια κανονικότητα. Δηλαδή, ό,τι εφαρμόστηκε κατά το ξεκίνημα του καπιταλισμού, εξακολουθεί να εφαρμόζεται μέχρι και σήμερα, μετασχηματίζοντας τα μέσα παράγωγης και αναπαραγωγής μας σε κεφάλαιο, μετατρέποντας κάθε ανάγκη σε εμπορεύματα, διαλύοντας τη κοινωνία και τις επιμέρους κοινότητες, εμπορευματοποιώντας τελικά τις ίδιες τι ανθρώπινες σχέσεις, κάνοντας μας να είμαστε πλήρως εξαρτημένοι από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής.

Με αυτό κατά νου θα μπορούμε επίσης να κατανοήσουμε την

ανάπτυξη μιας κατακερματισμένης κοινωνίας που στηρίζεται σε ένα μοντέλο οργάνωσης που κάθε του εφαρμογή λειτουργεί διαλυτικά ως προς τις ανθρώπινες σχέσεις και γενικά ως προς κάθε μορφή κοινότητας. Με τη διαμεσολάβηση του κεφαλαίου να παίζει καθοριστικό ρόλο σε όλες του τις σχέσεις.

Ένα στιγμιότυπο από το-όχι και τόσο μακρινό- παρελθόν

«Πάρε αυτό το βιβλίο, διάβασέ το, και αν σου αρέσει κράτησέ το, στο χαρίζω». «Έχω αυτούς τους δίσκους, τους ανταλλάσω». Φράσεις βγαλμένες όχι από το τόσο μακρινό παρελθόν. Το Κεφάλαιο νυσταγμένο από την αδηφαγία του, ζηλεύει. Θέλει να αρπάξει ακόμα και αυτό. Όχι δεν υπάρχει μια ολιγαρχία, μια παγκόσμια κεντρική επιτροπή που το ελέγχει, που το κατευθύνει. Είναι στη φύση του. Να αναπτύσσετε, να καταβροχθίζει. Να κατακερματίζει τη κοινωνία, σε μικρά απομονωμένα κομμάτια. Και μετά τα κομμάτια αυτά να τα συγκολλά, σε νέες μορφές ή δομές χρησιμοποιώντας ως ουσία συγκόλλησης τα ίδια του τα εμπορεύματα. Θέαμα, να η ανώτερη μορφή κεφαλαίου, η ύψιστη μορφή διαμεσολάβησης. Ένα κεφάλαιο χορτασμένο που θέλει κι άλλο, κι άλλο!

Ο σφετερισμός του κεφαλαίου

Με το πέρασμα των χρόνων πολλά κοινά αγαθά, παγκόσμια ή τοπικά κοινά έγιναν βορά του κεφαλαίου και απαλλοτριώθηκαν από αυτό. Κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής αποτελούσε ένα εν δυνάμει πεδίο σφετερισμού από το κεφάλαιο. Μα ο διαχρονικός στόχος του πάντα ήταν η ασύλληπτη παραγωγική δύναμη της κοινότητας, με την έννοια της τοπικής ή ακόμα και της παγκόσμιας διασύνδεσης. Η ελεύθερη ανταλλαγή, η χωρίς αντίτιμο συνεισφορά, το δώρο ή το μοίρασμα, ήταν είναι και θα είναι μια ακαταμάχητη πηγή αξίας που το κεφάλαιο ήθελε ανέκαθεν να αποικιοκρατήσει.

Ένα πρόσφατο παράδειγμα, σε μια εποχή εξατομίκευσης και κοινωνικού κατακερματισμού, που η αποξένωση κυριαρχεί, είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που υποκαθιστούν την έλλειψη επικοινωνίας. Με απλά λόγια, διαλύονται οι φυσικοί τρόποι επικοινωνίας των ανθρώπων και στη συνέχεια το κεφάλαιο ως «Από Μηχανής Θεός» υποκαθιστά την επικοινωνία πουλώντας ψηφιακά εργαλεία. Με τα χρόνια έχουμε όλοι-ες καταλάβει πως η «δωρεάν» επικοινωνία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των εφαρμογών τους ουσιαστικά πληρώνεται ακριβώς από εμάς τους ίδιους: χρόνος ενασχόλησης, άυλη εργασία, διαφημίσεις, πακέτα δεδομένων (big data). Όμως πέρα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, νέες εφαρμογές και ιστότοποι, υποκαθιστούν ή αντικαθιστούν, σχέσεις που μέχρι πρότινος ήταν αδιανόητο να φανταστούμε.

Το παράδειγμα του VENDORA & του METABOOK

Vendora: μια διαδικτυακή εφαρμογή όπου καθένας μπορεί να πουλήσει ότι έχει στο σπίτι του και δεν του είναι πια χρήσιμο ή απαραίτητο. Δηλαδή ένα διαδικτυακό παλαιοπωλείο ή μαγαζί με μεταχειρισμένα. Φτιάχνοντας έναν λογαριασμό, μπορείς να εκθέσεις τηνπραμάτεια σου, ορίζοντας και το απαραίτητο αντίτιμο. Μεσολαβητής, η επχείρηση «vendora». Με το αζημίωτο φυσικά. Δεν είναι μόνο ότι το μεγαλύτερο παλαιοπωλείο της Ελλάδας δεν έχει στην κατοχή του ούτε ένα αντικείμενο, δεν είναι ότι οικειοποιείται τα πράγματα των άλλων, είναι ότι δημιουργεί σταθερά την ακλόνητη πεποίθηση ότι πλέον τίποτα δεν πρέπει να χαρίζεται. Τίποτα δεν είναι «τζάμπα». Όποιος χαρίζει σφάλλει, είναι κορόιδο. Ακόμα και ένα παλιό μπρελόκ, μπορεί για κάποιον κάπου να έχει μια αξία που δίνει όσο-όσο για να αποκτήσει. Έτσι καταστρέφεται η πρακτική του χαρίσματος, και εμπορευματοποιούνται τα αγαθά στην υποτιθέμενη υλική ή συλλεκτική τους αξία. Συν τοις άλλοις, γίνεται μια ψυχρη εκμετάλλευση της συναισθηματικής σύνδεσης των ανθρώπων με περασμένες εποχές και την υλική αποκρυστάλλωση αυτής της σύνδεσης σε παλιά αντικείμενα. «Βαλέ ότι τιμή θες, κάποιος τρελός σαραντάρης θα βρεθεί να το αγοράσει».

Πάντα -θα πει κάποιος- υπήρχαν παλαιοπωλεία. Μια βόλτα στις γειτονίες της Αθήνας θα τον πείσουν. Υπάρχει όμως μια διαφορά. Το Vendora, όπως αναφέραμε πριν, δεν έχει στην κατοχή του τίποτα. Δεν πουλά μόνο τα πράγματα άλλων, αυτό που κάνει τη διαφορά είναι πως πουλά και την ίδια τη σχέση μεταξύ πωλητή και αγοραστή. Ουσιαστικά πουλά τη κοινωνική σχέση, που έχει καθεί λόγω του κοινωνικού κατακερματισμού. Παράλληλα αναπτύσσει ένα ψευδές αίσθημα κοινότητας, δηλαδή μια διαυποκειμενική φαντασιακή σχέση όπου τα υποκείμενα κατακλύζονται από τη ψευδαίσθηση ότι έχουν κάτι κοινό. Η κοινωνική μεσολάβηση, βασική πρακτική του θεαματικού κεφαλαίου.

Metabook: «οραματιζόμαστε έναν κόσμο όπου το βιβλίο διαβάζεται ξανά και ξανά» γράφουν στο σάιτ, εννοώντας πως «φτιάξαμε έναν κόσμο όπου το βιβλίο πωλείται ξανά και ξανά». Η εν λόγω εφαρμογή, λειτουργεί με ένα παραπλήσιο τρόπο με την προαναφερθείσα εφαρμογή. Κάθε πωλητής, αφού φτιάξει έναν λογαριασμό, εκθέτει τηνπραμάτεια του, που αυτή την φορά είναι μόνο βιβλία, και αφού τα αυτόαξιολογήσει με βάση την κατάσταση στην οποία βρίσκονται, ορίζει ένα αντίτιμο. Με κάθε πώληση το Metabook αποσπά κέρδος 12,5%. Φυσικά ο αγοραστής μπορεί αφού παραλάβει το βιβλίο και όταν ολοκληρώσει το διάβασμα/μελέτη του, να το ξαναπουλήσει ξαναδίνοντας 12,5% στο Metabook. Εδώ να αναφέρουμε πως κάθε πωλητής αξιολογείται από τον αγοραστή ανάλογα με τη κατάσταση του βιβλίου και τις παρεχόμενες υπηρεσίες (π.χ. ταχύτητα εξυπηρέτησης και αποστολής, περιτύλιγμα κ.ά.)

Η αλήθεια είναι πως και σε πολύ παλιότερες εποχές πωλούνταν πράγματα από κάποιον ιδιώτη σε κάποιον άλλο –χωρίς να υπονοούμε με αναχρονιστικό ρομαντικό τρόπο πως «παλιά ήταν καλύτερα» μας και δε σκιαγραφούμε την ίδια κοινωνική σχέση αλλά τη λειτουργία του κεφαλαίου. Στην περίπτωση του metabook έχουμε έναν καθολικό διαμεσολαβητή -το μεγαλύτερο βιβλιοπωλείο της χώρας που δεν έχει στην κατοχή ούτε ένα βιβλίο. Και εδώ αυτό που πωλείται δεν είναι μόνο το βιβλίο, αλλά η κοινωνική σχέση ως διαμεσολάβηση που υποκαθιστά τις διαλυμένες/λαβωμένες κοινωνικές σχέσεις. Επίσης μια επιπλέον πρακτική είναι πως –αν και πάντα υπήρχαν αγοροπωλησίες στην κοινωνία- ουδέποτε δεν είχε γενικευτεί η αγοροπωλησία βιβλίων. Ουδέποτε –στην κοινωνική μας εμπειρία στο παρών γεωγραφικό τόπο- δεν είχαμε ακούσει κάποιον να λέει «έχω ένα βιβλίο το πουλάω». Η έννοια του «χαρίζω» ή έστω «ανταλλάσσω» κυριαρχούσε πάντα στον κόσμο των αναγνωστών. Εκεί λοιπόν έγκειται και η επχειρηματική πρωτοτυπία του metabook. Προβαίνει σε μια αγοροπωλησία προϊόντος που μέχρι πρότινος αποφευγόταν να πραγματοποιείται στην καθημερινή ζωή. Τα παλαιοβιβλιοπωλεία αποτελούν εξαίρεση. Ο κανόνας ήταν (είναι;) ότι το μεταχειρισμένο ή αχρείαστο πα βιβλίο χαριζόταν χέρι με χέρι.

Παράλληλα, και ενδεχομένως, την παρούσα στιγμή στον ελλαδικό χώρο υφίσταται μια συσσώρευση παλαιών βιβλίων στοιβαγμένα σε ατομικές / οικογενειακές βιβλιοθήκες. Μέχρι πρότινος ένα μέρος από τα βιβλία αυτά κατέληγαν σε άλλες βιβλιοθήκες, σε δημόσιες δανειστικές βιβλιοθήκες, σε σχολικές βιβλιοθήκες, σε αναγνωστήρια, ενώ δεν είναι και λίγες οι κινηματικές δανειστικές βιβλιοθήκες σε στέκια και καταλήψεις, ενώ πριν μια δεκαετία ανθούσαν και τα χαριστικά παζάρια βιβλίων και όχι μόνο. Τώρα στην παρούσα κοινωνική συγκυρία που συντονίζεται με τη λογική της εμπορευματοποίησης ορίζεται πως τα βιβλία αυτά μπορούν να πουληθούν. Που; Ποιος θα τα πάρει; Όπως ξεκάθαρα διαμνύει το metabook: «Κάθε βιβλίο έχει αξία. Γιατί για κάθε βιβλίο, όσο παλιό κι αν είναι, υπάρχει ένας αναγνώστης που το αναζητεί. Στόχος μας στο metabook είναι να σε βοηθήσουμε να μεταλαμπαδεύσεις τον πλούτο της γνώσης στην επόμενη γενιά αναγνωστών». Το metabook εμπορευματοποιεί τη συνήθεια να χαρίζεται ένα βιβλίο, ξηλώνοντας σιγα-σιγα και την ίδια κοινωνική σχέση.

Αν αναλογιστεί κανείς τον όγκο των βιβλίων –συλλεκτικών ή μη, εξαντλημένων ή όχι- αντιλαμβανόμαστε τεράστια χρηματικά ποσά. Αντιλαμβανόμαστε μια νέα περίφραξη και μια νέα πρωταρχική συσσώρευση κεφαλαίου στο πεδίο της ανταλλαγής και του μοιράσματος. Από αυτό το νέο πεδίο εμπορευματοποίησης δυστυχώς δεν μπόρεσαν να εξαιρεθούν τα βιβλία, τα έντυπα και τα περιοδικά που επέλεξαν να διακινούνται χέρι με χέρι και χωρίς αντίτιμο, για να αποφευχθεί η διαμεσολάβηση τους χρήματος αλλά και η γενικότερη αναπαραγωγή των εμπορευματικών σχέσεων. Έχουμε εντοπίσει τέτοια έντυπα, που οι δημιουργοί τους (άτομο, ομάδα, η συνέλευση) δεν απόσπασαν ούτε μισό ευρώ από τη διακίνησή τους, να πωλούνται ως συλλεκτικά ή σπάνια σε εξοργιστικές τιμές.

Recycsom: είναι μια επιχείρηση που εφαρμόζει ένα σύστημα διαχείρισης μεταχειρισμένων ειδών ένδυσης και υπόδησης, με δεκάδες κάδους τοποθετημένους σε πόλεις πόλεις της Ελλάδας, υπό την εποπτεία της εκάστοτε δημοτικής αρχής. Τα πράγματα που συλλέγονται χρησιμοποιούνται για τη παροχή βοήθειας στις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες –με το αζημίωτο φυσικά. Εδώ έχουμε εμπορευματοποίηση μια άλλης διαχρονικής σχέσης, όπου μεταχειρισμένα ρούχα δίνονταν σε άτομα/οικογένειες που τα είχαν ανάγκη χέρι με χέρι. Εδώ πάλι το κεφάλαιο σφηνώνει πάλι ανάμεσα σε αυτήν την αλληλεγγύη των από κάτω, παγώνοντας αυτήν την ζεστασιά της εγγύτητας και του χαρίσματος με άκαρους κάδους ανακύκλωσης. Σε αυτή τη λογική θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και το Airbnb, όπου η βάση του είναι η εμπορευματοποίηση της φιλοξενίας.

Το μιλίχιο τέρας του καπιταλισμού

Οι άνθρωποι μέσα στους αιώνες της ύπαρξης τους συναντήθηκαν, μοιράστηκαν γνώσεις και πρακτικές. Με κάθε συνάντηση να αποτελεί μια κοινωνική ζύμωση. Ένα βήμα μπρός στην ανθρώπινη χειραφέτηση. Μάθαιναν να υφαίνουν οι ίδιοι την υφή της ίδιας πραγματικότητας. Το κεφάλαιο ως θέαμα, μπήκε ανάμεσα στους ανθρώπους, διέρρηξε το μοίρασμα, έκλεψε γνώσεις και πρακτικές, ξήλωσε την υφή της ίδιας της πραγματικότητας. Ξανά-ύφανε τον κόσμο στα δικά του μέτρα. Εκεί μέσα επανατοποθέτησε σιγά-σιγά τις ανθρώπινες σχέσεις. Αποξενωμένες, αλλοτριωμένες, εμπορευματοποιημένες, διαμεσολαβημένες από το κεφάλαιο.

Η σύγχρονη μορφή του κεφαλαίου στον λεγόμενο αναπτυγμένο δυτικό κόσμο δεν καίει πια μάγισσες. Εδώ το μιλίχιο τέρας το καπιταλισμού έχει κυριαρχήσει: ο κόσμος παρουσιάζεται σαν ένα τεράστιο Λούνα Παρκ όπου ο καθένας μπορεί να βρει τη θέση του – με τα πάντα όμως γύρω του να καταρρέουν. Με μια υπέρβαση, θα μπορούσαμε να προσομοιάσουμε τους σημερινούς ανθρώπους της «από τα κάτω» προσφοράς και του μοιράσματος, σαν ένα είδος σύγχρονων μαγισσών. Τώρα το κεφάλαιο αυτές τις μάγισσες τις θέλει αποξενωμένες, άγνωστες μεταξύ τους, υπνωτισμένες από τη σαγήνη του, να εκθέτουν τα ξόρκια τους, να τα παζαρεύουν. Το κεφάλαιο αρπάζει τα ξόρκια, ξαναγράφει τη συνταγή, τα κάνει δικά του, τα απομαγεύει.

Λέγεται πως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις καπιταλιστικές δομές για να ανατρέψουμε τον ίδιο τον καπιταλισμό. Άραγε θα μπόρουν τα εργαλεία του αφέντη να γκρεμίσουν το σπίτι του αφέντη;

Το κεφάλαιο μετασχηματίζει όχι μόνο τον κόσμο, αλλά και τις κοινωνικές σχέσεις και την ίδια την υποκειμενικότητα του ανθρώπου. Θα πρέπει να απελευθερωθούμε όχι μόνο από τα εξωτερικά δεσμά του κεφαλαίου αλλά και από την εσωτερίκευση των καπιταλιστικών σχέσεων. Υπό αυτό το πρίσμα οι σχέσεις κοινωνικής αλληλεγγύης, η αλληλοϋποστήριξη, το μοίρασμα, το δώρο, η ελεύθερη συνεισφορά, το χτίσιμο δεσμών κοινότητας είναι η απάντηση του κόσμου που ασφυκτιά, που εξεγείρεται, που θέλει να πάρει τη ζωή στα χέρια του.

Υποσημειώσεις:

*Το Μεγάλο Κυνήγι Μαγισσών εκτυλίχτηκε στην Ευρώπη του 16ου και 17ου αιώνα, αλλά και στις αποικίες του Νέου Κόσμου. Οι διωγμοί των μαγισσών ήταν συστηματικές, οργανωμένες και συντονισμένες πρακτικές. Η εκκλησία όριζε τι απαιτούνταν για να κατηγορηθούν κάποιες γυναίκες σαν μάγισσες, οι γιατροί τις εξέταζαν, τις βασάνιζαν και τις καταδίκάζαν, οι νομικοί απήγγειλαν κατηγορίες και οι κρατικοί υπάλληλοι οργάνωναν τις εκτελέσεις.

Φ. από το Αγρίνιο

ΣΗΜΕΙΟ, ΣΕΙ, Σ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΚΑΙ ΤΗ ΣΧΕΣΗ
ΜΕ ΤΟ ΕΝΑΝΤΙΟΜΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Το πρόβλημα με την επαγγελματικοποίηση της τέχνης έρχεται από το απώτερο παρελθόν κι έχει σκοπό να πάει πολύ μακριά τλαιπωρώντας κάθε απόπειρα για μια οριστική και τελεσίδικη διευθέτησή του. Ξεκινάει από το «τί είναι τέχνη» για να δυσκολέψει ακόμη περισσότερο την κατάσταση όταν πρέπει να μπει στο πλαίσιο αυτού που ορίζεται ως «job description». Από τη μεριά του καπιταλισμού υπάρχει μια διαρκής και αδήριτη ανάγκη να «υποτάσσει» την πνευματικότητα μέσα στον καταμερισμό εργασίας με τον οποίο, εξάλλου, αντιλαμβάνεται την ουσία του ως διαδικασία άντλησης υπεραξίας από τους «ανθρώπινους πόρους» και, συνακόλουθα, συσσώρευσης κεφαλαίου. Στο προκείμενο, υπάρχει ένα πρόβλημα στον ορισμό του «πνεύματος» και της «πνευματικής εργασίας» που, είναι αλήθεια, δεν προσφέρονται για τους συνήθεις καπιταλιστικούς τρόπους υπολογισμού με όρους υλικής προσμέτρησης της αξίας χρήσης και της ανταλλακτικής αξίας, πόσο μάλλον του ποιοτικού και ποσοτικού υπολογισμού του εργασιακού χρόνου. Έτσι, ώστε όλα αυτά να ενσωματωθούν στην εμπορευματική σχέση. Υπάρχει ένα «μεταφυσικό» μέγεθος που θα διαφεύγει πάντα από την υπολογιστικότητα του θετικιστικού ορθολογισμού.

Από τη μεριά των «επαναστατικών δυνάμεων» εφευρέθηκε το πνευματικό προλεταριάτο ως μια σχετικά πρόχειρη-εδώ-που-τα-λέμε λύση προκειμένου να εντάξει τους «εργάτες της τέ-

κνης» στην θεωρητική νομοτέλεια του αγώνα ενάντια στον καπιταλισμό. Τα εισαγωγικά στην προηγούμενη πρόταση έχουν να κάνουν με τον σχετικισμό των όρων που περιγράφονται ως επαναστατικές δυνάμεις (π.χ. θεωρείται επαναστατική μια συλλογικότητα που αγωνίζεται για την κρατική διαχείριση της δημιουργικότητας;) και εργάτες της τέχνης (π.χ. θεωρούνται εργάτες της τέχνης τα μεγάλα ονόματα, οι θιασάρχες, οι αγαπημένοι των γκαλερί κ.ο.κ. ισοπεδώνοντας τις ταξικές διαφορές που είναι έκδηλες μέσα στο «χώρο του Θεάματος».)

Από τη μεριά των ίδιων των «καλλιτεχνών» (κι εδώ υπάρχει μια σχετικότητα ως προς τον ορισμό) το πρόβλημα παραμένει ως οντολογικό (ποιοι είμαστε, τί θέλουμε και πώς πράττουμε) πέρα από την, πάντα σχετική, αισθητική τους αξία που θεωρείται καθολικά ως δεσποζουσα για -και ορίζουσα- την κοινωνική τους αναγνώριση. Είναι γεγονός ότι όχι μόνον δεν υπάρχει κοινή συμφωνία μεταξύ τους πάνω στην σημασία της πνευματικής και υλικής τους υπόστασης, έτσι ώστε να εντάσσονται με σαφήνεια μέσα στον κοινωνικό ανταγωνισμό, αλλά υπάρχουν έντονες διαφοροποιήσεις μέχρι του σημείου οριακής σύγκρουσης.

Όπως και να εμφανίζεται το πρόβλημα των «επαγγελματικών καλλιτεχνών», εκείνο που μας ενδιαφέρει στο προκείμενο είναι ο τρόπος συσχέτισής τους με τον λεγόμενο εναντιωματικό (κι όχι «ανταγωνιστικό», αυτόν δηλαδή που διαγκωνίζεται για την κατοχή εξουσίας) κινηματικό χώρο.

Το πρόβλημα προσεγγίζεται σε δύο επίπεδα. Στο βαθμό που εντάσσονται μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα του εργασιακού καταμερισμού, είναι δεδομένα τα χαρακτηριστικά της ταξικής πάλης –ακόμη κι αν δεν υπάρχει ταξική συνείδηση. Οι περισσότεροι καλλιτέχνες (έτσι κι αλλιώς μια μειοψηφία είναι αυτή που απολαμβάνει τα προνόμια της «αναγνώρισης» με ό,τι αυτό συνεπάγεται) προσλαμβάνονται με συμβάσεις έργου, με μπλοκάκια, με όποιον άλλο εμβολωματικό τρόπο μπορεί να φανταστεί ένας εργοδότης μέσα σε αυτόν τον θολό εργασιακό χώρο. Ακόμη κι έτσι, η μαύρη και ανασφάλιστη εργασία είναι αυτή που κρατάει τα νήια στην συντηρητική πλειονότητα αυτών των... συμφωνιών. Όλος αυτός ο κυνισμός γίνεται τόσο επιθετικός ώστε να αφήνει ελάχιστο χώρο για «πνευματικότητα» και όρεξη για «ελευθέρη δημιουργία». Ο σκοπός μοιάζει να είναι η γενικευμένη αλλοτρίωση μεταξύ αυτών που ενέχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν μια απελευθερωτική επικοινωνιακή συνθήκη (όπως είναι η τέχνη, ακόμη και ακρωτηριασμένη ως διαχωρισμένη δραστηριότητα μέσα στην καθημερινή ζωή) ως κοινωνικό χαρακτηριστικό. Ενώ στην εργασιακή εξαθλίωση και την αλλοτρίωση της κριτικής ικανότητας, αφαιρείται και η όποια δυνατότητα σαμποταρίσματος και υπονόμησης από τα μέσα αυτής της διαδικασίας από μεριάς των δημιουργών. Η τέχνη προϋποθέτει τη μοναδικότητα των προσώπων, την αναπόφευκτα άψογη διεκπεραίωση των έργων, τη συνέπεια των δημιουργικών δεσμεύσεων. Αυτή η συνθήκη θέτει σε καθολική ομηρία τα πρό-

σωπα και τη μοναδικότητα ως παραγωγικά και δυναμικά ανα-
παραγωγικά στοιχεία του αστικού πολιτισμού. Τα συγκεκριμένα
πρόσωπα και η συγκεκριμένη μοναδικότητα διαμορφώνουν συ-
νειδήσεις και παράγουν τον κυρίαρχο πολιτισμό με όλα του τα
δομικά καταπιεστικά επικοινωνιακά του χαρακτηριστικά. Μέσα
σε αυτό το πλαίσιο η δυνατότητα έκφρασης της απελευθερωτι-
κής κριτικής δημιουργικής δραστηριότητας μπορεί να γίνει
πραγματικότητα μόνον -έξω από και- ενάντια στην καθεστωτική
θεαματική διαδικασία. Το σώμα του συνειδητού και υποψιασμέ-
νου «καλλιτέχνη» μπορεί να γίνει έτσι ένα πεδίο διαρκούς αν-
τίφασης. «Ότι δεν ξεπερνιέται σαπίζει κι ό,τι σαπίζει πρέπει να
ξεπεραστεί» γράφει ο Βάνεγκεμ στην «επανάσταση της καθη-
μερινής ζωής». Το εναντιωματικό κίνημα, ωστόσο, δεν μπορεί
παρά να ενισχύει κοινωνικά και πολιτικά τα χαρακτηριστικά της
ταξικής αντίθεσης που εξελίσσονται στον χώρο του Θεάματος.
Ο αλληλέγγυος αγώνας ενάντια στην εργασιακή εξαθλίωση και
την επιθετική αλλοτρίωση των ανθρώπων που εργάζονται σε
αυτόν τον χώρο είναι αδιάσπαστο μέρος του καθολικού αγώνα
για την κοινωνική απελευθέρωση.

Το δεύτερο επίπεδο του προβλήματος που προκύπτει είναι ο
τρόπος με τον οποίο οι «εργάτες της τέχνης» επιθυμούν να συ-
σχετιστούν στο αισθητικό και δημιουργικό πλαίσιο του εναντιω-
ματικού κινήματος. Αυτό είναι και το επίπεδο που έχει
περιπλέξει τις κοινωνικές και συντροφικές σχέσεις κατά και-
ρούς και με προβληματικό τρόπο. Κι αυτό συμβαίνει γιατί προ-
κειμένου να απεμπολιστεί το βάρος της διαρκούς αντίφασης
από το σώμα του υποψιασμένου «καλλιτέχνη», όπως έχει περι-
γραφτεί, εναποτίθεται στο εναντιωματικό κίνημα να νομιμοποι-
ήσει, από το συνειδησιακό στο κοινωνικό επίπεδο, αυτή την
αντίφαση. Το σημείο αυτό είναι εξαιρετικά ευαίσθητο. Για πα-
ράδειγμα, από τη Στέγη Ωνάση και το μαγαζί του Νιάρχου (χώ-
ρους που τείνουν να μονοπωλήσουν την παραγωγή του
εγχώριου αστικού πολιτισμού ξεπλένοντας τα διαρκή εγκλή-
ματα του εφοπλιστικού κεφαλαίου), έως τους αυτοοργανωμέ-
νους χώρους (που εναντιώνονται στην γενικευμένη

εκμεταλλευτική και καταπιεστική κοινωνική συνθήκη), υπάρχει
μια τόσο δυσθεώρητη απόσταση που δεν μπορεί επουδενί να
συνενωθεί με οποιοδήποτε τρόπο στη βάση προσωπικών επαγ-
γελματικών επιλογών. Το παράδειγμα αυτό δεν είναι τόσο
ακραίο στο βαθμό που μπορούμε να δούμε κοινά ποιοτικά χα-
ρακτηριστικά του προβλήματος, όταν αυτό προσομοιώνεται
ανάμεσα στις σκηνές μικρότερων μαγαζιών (που τα περισσό-
τερα ανήκουν σε ανθρώπους της νύχτας με φασιστοειδείς απο-
λήξεις) και συναυλιών οικονομικής ενίσχυσης αγωνιζόμενων
ανθρώπων.

Το ζήτημα της άρνησης αυτοοργανωμένων χώρων να φιλοξε-
νήσουν το (απελευθερωτικό) δημιουργικό έργο επαγγελματι-
κών καλλιτεχνών δεν είναι ο κίνδυνος ότι μπορεί να μολυνθούν,
όπως ισχυρίζονται αυτοί που βλέπουν «καθαρότητες» όπου
τους συμφέρει, αλλά η επιλογή να μην αναπαραχθεί μια αντί-
φαση που δεν έχει επιλεχθεί από τους ίδιους τους χώρους
ή/και καταλύει τις βασικές συλλογικές τους πολιτικές συμφω-
νίες. Είναι άλλο το «καθαρό» (που αποτάσσει τις αντιφάσεις)
κι άλλο το ξεκάθαρο (που επιλέγει τις αντιφάσεις τις οποίες
θεωρεί υπεραπίσιμες).

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΘΕΑΤΡΟΥ Rex

ΑΠ' ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΤΟΥ
ΤΣΙΜΕΡ

9:30 μ.μ. Το Σουρλούλου
SOURLOULOU

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΣΙΜΕΡ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΑΠΕΥΣΑΤ FOR THE ARTS.

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ VICTIOUS CYCLES
ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 12/3 ΑΘΗΝΣ
ΚΑΙ ΩΡΑ 12:00 ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΠΟΥ ΘΑ ΔΙΑΣΧΙΖΕΙ
ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΑΜΙΤΕΧΝΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ.

Θ ΣΗΜΕΙΟ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ: Σχολείον Ειρήνης Παναί
ΠΕΡΑΙΟΣ 52 (απέναντι από το
ΛΥΚΕΟ)

ΚΑΛΕΣΜΑ

ΤΕΤΑΡΤΗ 22/02

8:00 π.μ. ΠΟΡΕΙΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕ ΚΑΤΑΛΗΨΗ
ΕΞ ΑΠΟ ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΣΙΜΕΡ
10:00 π.μ. LIVE ΣΥΝΑΓΗ ΑΠΟ ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ
(ΑΘΗΝΑΣ, ΑΛΙΜΟΥ, ΠΕΙΡΑΙΑ, ΠΑΛΛΗΝΗΣ)

3:00 μ.μ. PERFORMANCE ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ
Dagipoli Dance Co
(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟ "ΕΧΘΡΟΣ")

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ
ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΣΙΜΕΡ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΩΝ
ΤΕΧΝΩΝ-ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΡΕΞ
ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΚΕΟΤ
ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΕΙΡΗΝΗΣ ΠΑΠΑ

ΚΑΛΕΣΜΑ

ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ
ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

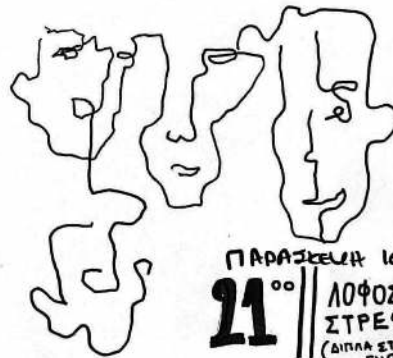
ΠΕΜΠΤΗ 23/02

ΚΑΙ ΩΡΑ 12:00

ΣΤΑ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

ΑΝΤΙΡΑΣΙΣΤΙΚΟ HIP HOP
ΑΝΤΙΡΑΣΙΣΤΙΚΟ LIVE
ΑΝΑΠΛΕΤΤΥΞΗ
(ΘΑ ΠΡΟΗΓΗΘΕΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΙΣ 16:00)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 16/02
21:00 ΛΟΦΟΣ
ΣΤΡΕΦΗ
(ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΑΝΟΙΧΤΟ
ΓΗΠΕΔΟ)

• ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΙ ΑΣΕΟΙ • ΔΗΜΟΙΟ • denied
• USCITA • VRAIE + STIUDY • ΑΝΙΒΑΝ
• ΤΟΝΟ ΑΣΤΟ

ON DECKS: SENTENS, TOOLZMORE
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΔΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

ΤΑ ΕΙΣΩΔΙΑ ΘΑ
ΔΙΑΘΕΘΟΥΝ ΓΙΑ
ΤΟΥΣ ΠΑΡΕΛΤΕΣ
ΤΗΣ ΠΥΛΩΝ

Μερικές φωτογραφίες αφισών που κυκλοφόρησαν από τους/τις καταληψίες θεάτρων και θεατρικών σχολών τον χειμώνα και την άνοιξη του 2023.

Ε εσύ, πάνω στο στέιτζ σταμάτα να (με) φτύνεις ρε μαν.

Η ραπ λειτουργούσε ανέκαθεν ως μορφή αντίστασης για πολλά καταπιεσμένα υποκείμενα στην κανονικότητα του ρατσισμού και της φτώχειας. Ενώ όμως εμφανίζεται ανατρεπτική /αντιεξουσιαστική, και γι' αυτό θα είναι πάντα αναγκαία, στην πραγματικότητα στις μάτσο μορφές της αποκλείει πολλά από εμάς.

Η αφομοίωση της underground μουσικής από τη βιομηχανία της διασκέδασης, αποστέρησε τα πιο ριζοσπαστικά στοιχεία της σύμφωνα με επιταγές του σύγχρονου lifestyle, ωστόσο κράτησε άθικτη την αναπαραγωγή σεξιστικού λόγου και την επίδειξη ανδρισμού, αφού ακόμα πουλάει. Οι περσόνες-προϊόντα και οι θαυμαστές-καταναλωτές τους, έχοντας δημιουργηθεί στην ίδια καπιταλιστική και πατριαρχική κοινωνία, επιτελούν ο καθένας από τη μεριά του, αλλά και στη σχέση ανάμεσά τους, τους ρόλους που τους έχουν αποδοθεί. Όταν κανείς από αυτούς δεν μπαίνει στη διαδικασία αποδόμησης και απόρριψης, είτε της εμπορευματοποίησης της μουσικής, είτε της κάθε σεξιστικής μόδας, είναι επειδή για όλους επιφυλάσσεται κάποιο κέρδος (κοινωνικό, οικονομικό κλπ). Όμως το να μείνουμε εκεί θα ήταν ελλιπές, διότι όλες αυτές οι τάσεις τροφοδοτούνται από (και τροφοδοτούν) καταπιέσεις που συλλογικά οφείλουμε να καταρρίψουμε.

Μέσα από την κανονικότητα της αντρικής υπεροχής έρχεται και η νομιμοποίηση της σεξουαλικής τους επιβολής. Οι συνήθειες πρακτικές του έλληνα ράπερ (η παραμέληση ή φετιχοποίηση της γυναικείας ευχαρίστησης, οι κοκορομαχίες, η μεγαλομανία, ο χουλιγκανισμός, η ομοφοβία, η ωμή επίθεση σε ό,τι θίγει το αντρικό πρότυπο με όπλα, λεφτά και γυναίκες-αξεσουάρ...) όχι μόνο αναπαράγουν και νομιμοποιούν την κουλτούρα του βιασμού, αλλά ταυτόχρονα δημιουργούν γι' αυτόν ένα καθεστώς εξαίρεσης. Τα ονόματα της (ελληνικής) μουσικής σκηνής μοιάζουν ανέγγιχτα όταν παραβιάζουν τα σώματα και τις συνειδήσεις μας, όμως δεν είναι.

**Χορεύουμε στον τάφο του
κάθε βιαστή, όχι στο λαϊβ του.**

Εναντιωνόμαστε στην πατριαρχική σκατίλα της κουλτούρας του βιασμού, της ατιμωρησίας κακοποιητών με μεγάλο κοινωνικό κεφάλαιο και της κυριαρχίας της ανδρικής 'απόλαυσης', με όλα τα μέσα. Χτίζουμε κοινότητες αλληλοφροντίδας και απελευθερωμένης έκφρασης, ορμητήρια φεμινιστικής αντεπίθεσης.

aqua tofana

<https://aqua-tofana.espivblogs.net/>
aqua-tofana@riseup.net

07/23

Αφισάκι που κολλιέται στους δρόμους της Αθήνας το καλοκαίρι του '23. Ενθαρρύνεται η αναπαραγωγή και η χρήση του, ιδιαίτερα σε μαγαζιά-πλυντήρια και γειτονίες κακοποιητών.

Άπειρη δύναμη σε όσα δημοσιοποιούν τα βιώματα τους ενάντια στους κακοποιητές τους.

Όσα μαγαζιά συνεργάζονται με βιαστές είναι οι πρώτοι στόχοι.

Ούτε ένα ευρώ, ούτε ένα βλέμμα θαυμασμού για κάθε σκουπίδι βιαστή.

Αφετηρία

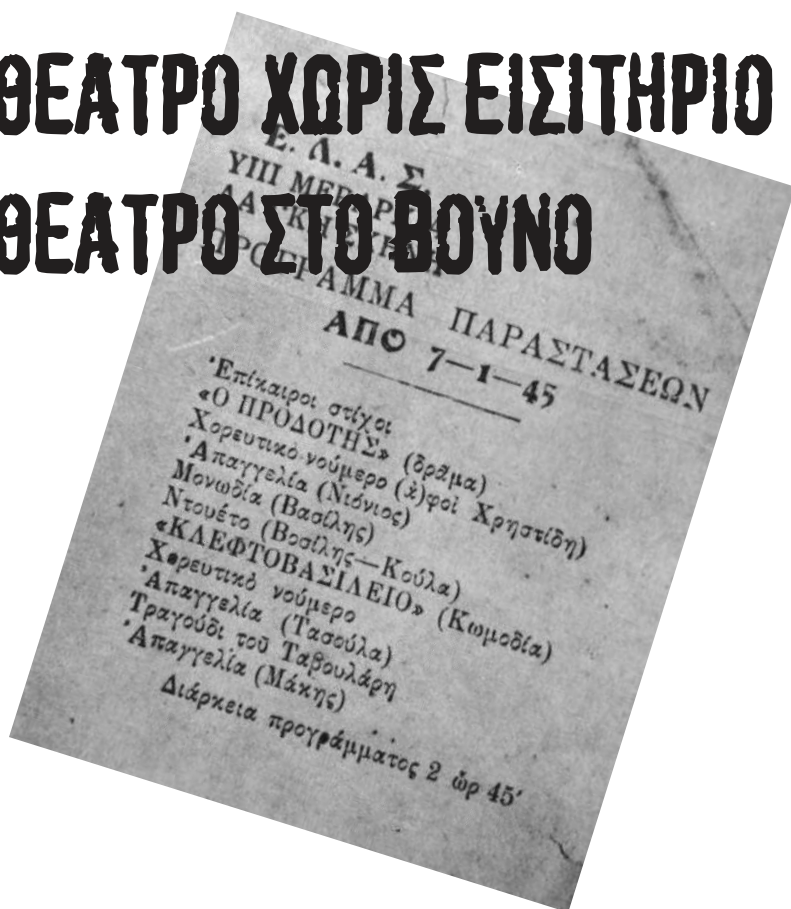
Η ανάγκη να συλλογικοποιήσουμε τα βιώματα και τις αρνήσεις μας ενάντια σε κράτος, κεφάλαιο, σις-ετερο-πατριαρχία και ο,τι αντιλαμβανόμαστε ως συστημική καταπίεση, μας οδήγησε στη σύσταση αυτής της συνέλευσης.

(Επαν)οικειοποιούμε τον χώρο-χρόνο που κινούμε, τα σώματα και τις συνειδήσεις μας. Πολύμορφοι, διαρκείς αγώνες για μια φεμινιστική αναρχία.

aqua tofana

Επικοινωνία : aqua-tofana@riseup.net

ΘΕΑΤΡΟ ΧΩΡΙΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Ιστορία και μνήμη στα χρόνια της κατοχής

Δημοσιεύουμε αποσπάσματα από το βιβλίο του Κυριάκου Βλαχόπουλου με τον αντίστοιχο τίτλο (εκδ. Δυσίνιος Τύπος), το οποίο προέκυψε ως απόρροια της διπλωματικής του εργασίας το 2019 (υπάρχει αναρτημένη στο διαδίκτυο με ελεύθερη πρόσβαση). Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις καλλιτεχνικές προσπάθειες - με έμφαση στο θέατρο - που γεννήθηκαν σε συνθήκες αντάρτικου πολέμου, μέσα στις γραμμές του ΕΛΑΣ, στα ελεύθερα βουνά τα χρόνια της κατοχής.

Λαϊκή Σκηνή

Γράφει ο Γ. Κοτζιούλας σε σχέση με την θεατρική δραστηριότητα στην ελεύθερη Ελλάδα: «...Εκείνο που μένει άγνωστο ακόμα, που ίσως να μένει για πολύ καιρό, είναι η εμφάνιση κι η δράση της τέχνης έξω στις ελεύθερες περιοχές, εκεί που βρισκόταν εξάλλου και το επίκεντρο του αγώνα. Έχει σημασία να τονιστεί πως οι αντάρτες κι ο πληθυσμός της υπαίθρου αισθάνθηκαν πολύ την ανάγκη της τέχνης. Κι όπου δεν είχαν ειδικούς ανθρώπους, γίνονταν οι ίδιοι τεχνίτες, δημιουργούσαν μοναχοί τους...». Συνεχίζει αναφέροντας την κυκλοφορία βιβλίων και παράνομων εντύπων αναφέρει για τη συμμετοχή τραγουδιστών που απαγγέλαν ποιήματα και αντάρτικα τραγούδια, καθώς και για την αλληλεπίδραση μεταξύ της τέχνης και του λαού. Η παρουσίαση των θιάσων αυτών θα ευθυγραμμιστεί με τη σύντομη χρονική διάρκειά τους, αλλά κυρίως με την πλούσια παρακαταθήκη που αφήνουν τόσο ιστορικά όσο και πολιτιστικά. Σύντομη γιατί, όπως σωστά σημειώνει ο Κ. Νίτσος, «Ήταν φυσικό, μόλις τελείωσε ο Απελευθερωτικός Αγώνας, το αντάρτικο θέατρο να σβήσει. Έτσι γίνεται, πάντα, με κάθε μορφή τέχνης, που γεννιέται μέσα σε επαναστατικές συνθήκες. Σβήνει μαζί τους». Μέσα λοιπόν από την картоγράφηση και τη σύγκριση των θεατρικών σκηνών θα περιδιαβούμε στο βουνό και στις περιοχές της ελεύθερης Ελλάδας εκεί που σε μια κόλλα χαρτί έγραφαν: «ΑΠΟΨΕ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ. Χωρίς εισιτήριο. Ο ΘΙΑΣΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ. Αρχίζουμε στις 7 η ώρα».

«Λίγες μέρες πριν απ' του Ευαγγελισμού οι αντάρτες μου ζήτησαν κι εμένα κάτι.

-Θ' απαγγείλω ένα ποίημα, τους είπα.

Το ξέραν αλλά δεν αρκούσε. Αυτοί θέλαν κάτι άλλο, που να βαστάει πιο πολύ.

-Έχουμε και το δράμα, τους λέω.

Αυτού ζητούσαν να καταλήξουν κι αυτοί. Μου ζητούσαν να γράψω κι εγώ ένα ανάλογο. Εκείνο ήταν παλιό, για το Εικοσιένα. Το δικό

μου θα μιλούσε για τα σημερινά. Όσο θέλαν ας κράταγαν και τα δύο, αυτοί δεν βαριόνταν να τα παρακολουθήσουν. Ήταν τόση η δίψα τους, τέτοια η απαίτησή τους, ώστε έπρεπε να υποχωρήσω. Και άρχισα να σκέφτομαι πως να τα βγάλω πέρα, εγώ που ποτέ ως τότε δεν είχα καταπαστεί με το θέατρο, που δε θάχα δει ούτε είκοσι παραστάσεις σ' όλη τη ζωή μου. Αλλά κι οι σύντροφοί μου είχαν δίκιο. Ποιος άλλος θα τους έγραφε αν όχι εγώ;»

Διακύρνηση της «Λαϊκής σκηνής»

Η «Λαϊκή σκηνή» περιοδεύει από το καλοκαίρι μέχρι και την αρχή του 1945 σε πολλά χωριά και περιοχές της Ηπείρου και ειδικότερα γύρω από τα Τζουμέρκα. Ο σκοπός του θιάσου που φαίνεται μέσα από την τυπωμένη διακήρυξη της «Λαϊκής σκηνής» είναι η διαφωτιστική ψυχαγωγία των ανταρτών και των κατοίκων:

«-Έτσι ονομάζεται ο θιάσος που συγκρότησε το συμβούλιο ΕΠΟΝ Νομού Άρτας με τη βοήθεια της VIII Μεραρχίας ΕΛΑΣ.

-Σκοπός του θιάσου είναι η διαφωτιστική ψυχαγωγία τόσο των ανταρτών τμημάτων μας όσο και των κατοίκων γενικά.

-Για το σκοπό αυτό η «Λαϊκή σκηνή» θα περιοδεύει τα κυριότερα χωριά της Ηπείρου, που έτσι θα ιδούν θέατρο για πρώτη φορά.

-Ο θιάσος αποτελείται από ερασιτέχνες και ανανεώνει ολοένα τα μέλη του, αποβλέποντας στην καλύτερη σύνθεσή του.

-Από τους υπευθύνους και τους κατοίκους των χωριών ζητάει να την ενισχύσουν συγκεντρώνοντας στις παραστάσεις όσο γίνεται περισσότερο κοινό

-Η «Λαϊκή σκηνή» πιστεύει πως με το ξεκίνημά της αυτό εξυπηρετεί τον απελευθερωτικό αγώνα και συντελεί στον εκπολιτισμό του λαού»

Δυσκολίες της «Λαϊκής σκηνής»

Οι δυσκολίες σε ένα τέτοιο εγχείρημα δεν έλειπαν. Μάλιστα, ήταν πολλές. Από τη σκηνική ετοιμασία, τα ενδύματα (φορεσιές), τη στελέχωση με σταθερούς ηθοποιούς μέχρι τις μετακινήσεις τους και την εύρεση τροφής. Όλα τούτα φάνταζαν δυσθεώρητα. Παρ' όλα αυτά ο ζήλος και η διάθεση, όπως ο διευθυντής του θιάσου μαρτυρά, έδιναν ώθηση και αυτό ήταν αρκετό στο να συνεχίσουν το εγχείρημα που μόλις ξεκινούσαν. Ο θιάσος απαρτιζόταν από ανταρτοηθοποιούς, δηλαδή από αντάρτες που πέρα των υπηρεσιών τους που εκτελούσαν καθημερινά για λογαριασμό της μεραρχίας του ΕΛΑΣ, ασχολούνταν παράλληλα και με το θέατρο. Στην αρχή ο θιάσος δεν απαρτιζόταν από αρκετά άτομα και δεν είχαν γυναίκες ηθοποιούς: «Δεν είχαμε κοντά μας ούτε μια. Σ' εκείνα τα μέρη οι γυναίκες βρίσκονταν πολύ πίσω. Δίσταζαν ακόμα και να σε καλημερίσουν στο δρόμο. Το να προτείνεις σε μια να γίνει θεατρίνα ήταν κάτι το εξωφρενικό. Μπορούσε ίσως να σ' αρχίσει και με τις πέτρες». Επιπλέον υπήρχε έλλειψη και από υλικά για το στήσιμο της εκάστοτε σκηνής, ακόμα και υφάσματα για τις φορεσιές. Και αυτά όμως στο τέλος τα έβρισκαν και πάντα συνεισέφεραν αρκετά άτομα ώστε να λυθούν τα προβλήματα. Για αρχή, όπως μας πληροφορεί ο Κοτζιούλας, τη σκηνή την έστηναν με «τέσσερα ξύλα» και κάτι «κουβέρτες» που απλώνανε από πάνω. Στη συνέχεια με τις μετακινήσεις του θιάσου οι απαιτήσεις διαφοροποιούνταν, αλλά σε γενικές γραμμές με δυσκολία έβρισκαν τα υλικά που χρειαζόντουσαν. Αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Η παράσταση έγινε στο δάσος, σ' ένα πλάτωμα καμένης συνοικίας. Τα λίγα υλικά που μας χρειάζονταν τρομάξαμε για να τα βρούμε». Για τις ενδυμασίες χρησιμοποιούσαν αλεξίπτωτα από τα συμμαχικά στρατεύματα -των Άγγλων-, τα έραβαν και τα έφτιαχναν ανάλογα την ανάγκη. Τέλος, μέχρι να καθιερωθεί η παρουσία του θιάσου δεν έλειπαν οι φωνές που υποτιμούσαν το ρόλο του και τη δράση του. Η επιμονή όμως του διοικητή της VIII μεραρχίας Γ. Αυγερόπουλου καθώς και του καπετάνιου Κόζιακα για τη συνέχιση της στήριξης στη λαϊκή σκηνή στάθηκε σημαντικός παράγοντας στο να εδραιωθεί η λειτουργία της. Ο καπετάνιος λοιπόν της VIII μεραρχίας προσπαθώντας να πείσει τους αντάρτες για την χρησιμοποίηση των αλεξίπτωτων ως σκηνικά λέει χαρακτηριστικά: «Συναγωνιστές! Κι εσείς έχετε ανάγκη να ντυθείτε κι ετούτοι εδώ, από μας περιμένουν. Τι προτιμάτε, πουκάμισα ή σκηνικά; Μιλάτε ελεύθερα, εδώ δεν έχουμε να φοβηθούμε κανέναν. Σκεφτείτε μονάχα πως αυτοί θα γυρίσουν όλα τα χωριά. Θα τους έχουμε σα μόστρα της Μεραρχίας».

Η πρώτη περιοδεία του θιάσου της «Λαϊκής σκηνής» γίνεται αρχές Ιουλίου του 1944 και κατευθύνονταν προς τα Αθαμανικά όρη, δηλαδή γύρω από τα χωριά των Τζουμέρκων. Ο θιάσος μετακινείτο κυρίως με τα πόδια αλλά και με μουλάρια. Χαρακτηριζόταν ημιστρατευτικό τμήμα και τον συνόδευαν «τα έγγραφα» της VIII μεραρχίας του ΕΛΑΣ. Το πλάνο των παραστάσεων ευθυγραμμίστηκε με την ανάγκη να γυρίσουν όλα τα χωριά και να παίξουν θέατρο. Τον θίασο αποτελούσαν δέκα με δώδεκα άτομα και γινόταν προσπάθεια για μόνιμους ηθοποιούς. Σε εβδομαδιαία βάση με τρεις παραστάσεις γυρνούσαν τις περιοχές και όλοι βρίσκονταν σε διαρκή κίνηση. Μετά το τέλος των παραστάσεων συνήθως φιλοξενούνταν σε σπίτια του χωριού και φρόντιζαν κυρίως οι οργανώσεις να τους παρέχουν τροφή όταν δεν είχαν.

Μέσα από την έκθεση αυτή διαβάζουμε για την απροθυμία διάφορων πολιτικών οργανώσεων και υπευθύνων στα χωριά απέναντι στο θίασο. «Έδειχναν αδικαιολόγητη αμέλεια», καθώς όπως μας πληροφορεί ο Κοτζιούλας δεν είχαν εξασφαλίσει απαραίτητη ποσότητα τροφής. Επιπλέον εμμένει στην αδιαφορία των οργανώσεων που παρακολουθούσαν τις παραστάσεις «αφ' υψηλού, με ύφος ανθρώπων που τα ξέρουν όλα και δε συγκαλούνται εύκολα με το καθετί».

Αποτίμηση της «Λαϊκής Σκηνής»

Η «Λαϊκή σκηνή» καταφέρνει να επικοινωνήσει με τη μάζα και να έρθει κοντά στο λαό μέσω του θεάτρου. Η χρησιμότητά του, πηγάζει μέσα από την ψυχική ανάταση που δίνει σε αυτούς που πολεμούσαν και στους «απαίδευτους» χωρικούς ψυχαγωγώντας τους. Η «Τέχνη για την Τέχνη» και η συνεπακόλουθη «καθαρότητα» της δίνει την θέση της στην Τέχνη με νόημα και σκοπό. Θα λέγαμε, στο «στρατευμένο θέατρο» και το «θέατρο προπαγάνδας». Αλλά αυτοί οι όροι δεν αποδίδουν στην ολότητά τους αυτό που ο Κοτζιούλας και ο θίασος έχει καταφέρει. Το περιεχόμενο και ο ρόλος του θιάσου ξεπερνάει κατά πολύ αντίστοιχα λαϊκά θέατρα με περιεχόμενο κοινωνικό που στόχο έχει να επηρεάσει. Τα θεατρικά έργα της «Λαϊκής σκηνής» εμπεριέχουν σκηνές από την καθημερινή ζωή, τις αντιφάσεις και την πραγματικότητα. «Βλέπουν στη σκηνή γνωστά τους πρόσωπα, με τα ίδια ρούχα, το ίδιο σουλούπι, να εκφράζονται με άλλα ονόματα με ξένα λόγια. Αυτό ήταν κάτι κωμικό. Γελάγανε»

Ο αυθορμητισμός και η συλλογική προσπάθεια στις υπηρεσίες της τέχνης, δημιουργούν και θρέφουν τη συλλογική αντίληψη ότι το θέατρο είναι κομμάτι του αγώνα και ότι το τουφέκι δεν αποτελεί πλέον το βασικότερο όπλο. Αυτό τουλάχιστον μαρτυρεί η έκθεση του Κοτζιούλα προς την VIII Μεραρχία τον Αύγουστο του 1944, όπου περιγράφει τα πεπραγμένα του θιάσου. Συγκεκριμένα γράφει σε ένα σημείο: «Τα μέλη του θιάσου πρέπει να μείνουν απερίσπαστα στην κύρια εργασία τους και να αναγνωριστεί, να κατανοηθεί απ' όλους πως ούτε η δουλειά των ηθοποιών μας είναι κατώτερη των μαγείρων, σκοπών ούτε θα χαθεί ο αγώνας μας με πέντε οπλοφόρους λιγότερους, γιατί τόσοι απ' το θίασο μας μπορούν να κρατήσουν ντουφέκι».

Θεατρικός όμιλος ΕΠΟΝ Θεσσαλίας

Από το «θεατρικό σπουδαστήριο» στην Αθήνα οδηγούμαστε στη Θεσσαλία και τη σύσταση του θιάσου της ΕΠΟΝ. Η ίδρυση του θιάσου οφείλεται στον Βασίλη Ρώτα και τις ευλογίες της ΠΕΕΑ. Ο θίασος λειτουργεί ως κομμάτι της κυβέρνησης του βουνού και υποστηρίζεται πλήρως από τις οργανώσεις. Αυτό που δεν καταφέρνει να κάνει ο Β. Ρώτας στην Αθήνα καλώντας για τη συγκρότηση πολεμικών θιάσων το 1940, το κάνει τέσσερα χρόνια αργότερα.

Ο Βασίλης Ρώτας γράφει: «Η περιοδεία γινόταν πεζή κι επιπλέον όχι μακριά από τους Γερμανούς και μερικές φορές εχρειάστη να περάσει ο θίασος μεσάνυχτα ανάμεσα από τα φυλάκια τους στη σιδηρογραμμική γραμμή».

Σε σχέση με τις δυσκολίες και τα προβλήματα, παρατηρούμε ότι είναι κοινά κατά έναν τρόπο, με αυτά του θιάσου της «Λαϊκής σκηνής». Για παράδειγμα, τα ρούχα και τις ενδυμασίες τις έφτιαχναν από αλεξίπτωτα καθώς και από δανεικές φορεσιές. Όσο για το φωτισμό, όπως αναφέρει ο Γ. Σταύρου, «Θα προσαρμοζόμαστε ανάλογα. Θα μαζεύαμε δανεικές γκαζόλαμπες ή λάμπες αμιάντου. Δεν αποκλειόταν να βρίσκαμε και στο δρόμο μας να λειτουργεί και καμιά ηλεκτρική γεννήτρια -όπως είχε ο Αλμυρός, για τις έκτακτες περιστάσεις- και να 'χαμε πολιτισμένη φωταψία». Όσον αφορά το ζήτημα της τροφής ο θίασος ΕΠΟΝ Θεσσαλίας ζητούσε σαν αντάλλαγμα αντί για εισιτήριο μια μικρή ποσότητα από τη σοδειά του εκάστοτε χωριού. Μισή οκά σάρι ή πενήντα δράμια λάδι κλπ. «Πολλοί θεατές έρχονταν κρατώντας σε ντορβάδες ή μπουκάλια το εισιτήριό τους σε είδος και τ' άδειαζαν στην είσοδο του θεάτρου».

Ο Βασίλης Ρώτας αναφέρει χαρακτηριστικά σε σχέση με τα εισιτήρια: «Τα εισιτήριά τους ήταν σε είδος: άλλος επλήρωνε με πατάτες, άλλος με σάρι, άλλος με καλαμπόκι, άλλος με κριθάρι, άλλος με λάδι. Γι' αυτό κι ο ταμίας και θυρωρός συνάμα ήταν δύο ή τρεις εφοδιασμένοι με τσουβάλια κι ένας με ντενεκέ, αυτός που εισέπραττε το λάδι».

Μαζεύανε μεγάλες ποσότητες τροφίμων σε κάθε παράσταση, (200-300 οκάδες στάρι ή 50-60 οκάδες λάδι) και τις δίνανε στις επιμεληθείσες των ανταρτών στις κατά τόπους περιοχές. Σε αντίθεση με την «Λαϊκή σκηνή» που δεν είχε εισιτήριο ή κάποιο αντίτιμο σε είδος, ο θιάσος ΕΠΟΝ Θεσσαλίας λειτουργούσε με αυτόν τον τρόπο. Με την Απελευθέρωση του Βόλου -κοντά Οκτώβρης 1944- ο θεατρικός όμιλος της ΕΠΟΝ βρίσκεται στην πόλη σε πανηγυρικό κλίμα. Μέχρι τότε έχει δώσει συνολικά 114 παραστάσεις, κατόπιν συνεχίζει για λίγο καιρό ακόμα.

Έπειτα ο θιάσος αυτοδιαλύεται και κάποια έργα του, παίζονται αργότερα από άλλους θιάσους.

Θιάσοι εν κινήσει

Παράλληλα με την ίδρυση και την περιοδεία των θιάσων του Γ. Κοτζιούλα στην Ήπειρο και του Β. Ρώτα στη Θεσσαλία, υπάρχουν και δραστηριοποιούνται και άλλοι θεατρικοί όμιλοι και ομάδες. Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενα κεφάλαια, διάφοροι καλλιτέχνες ανεβαίνοντας στο βουνό στην ελεύθερη Ελλάδα στη ψυχαγωγία των κατοίκων και των αντάρτικων ομάδων με δρώμενα μουσικά και θεατρικά.

Στις περιοχές γύρω από το Καρπενήσι και την Καρδίτσα το 1943 ανεβαίνει ο Γιώργος Κουτούγκος και μέχρι τα τέλη του 1944 περιοδεύει σε δεκάδες χωριά και δίνει παραστάσεις και ψυχαγωγεί τον κόσμο. Με μοναδικό του όπλο την κιθάρα που κουβάλαγε μαζί του σχεδόν παντού, επινοούσε κάθε είδους κωμικές σκηνές και σκάρωνε αυτοσχέδια νούμερα. Η προσφορά του ανεπίσημου, του μη ειδικού αυτού καλλιτέχνη ξεκινά το καλοκαίρι του 1943 που φεύγοντας από την Αθήνα πέρασε μέσα από την Πάρνηθα με σκοπό να περιοδεύσει σε όλα τα χωριά της ελεύθερης Ελλάδας. Από την πρώτη του ήδη στάση στα Δερβενοχώρια ξεκινά τις παραστάσεις που περιλάμβαναν κωμικά σκετς και τραγούδια με την συνοδεία κιθάρας. Μερικά από τα γνωστά αυτά σκετς ήταν το «Φαίβοκλόκολο», ο «Κυρ-Μπάμιας», ο σατιρισμός του Μουσολίνι και του Χίτλερ επί σκηνής. Χάριζαν μοναδικές στιγμές γέλιου στο κοινό, όπως και πολλά άλλα κωμικά δρώμενα και τραγούδια. Ο Γιώργος Κουτούγκος φθάνει στο Καρπενήσι που το ονομάζει «πρωτεύουσα του αντάρτικου», και σε συνεννόηση με τις τοπικές οργανώσεις, όπως η ΕΠΟΝ, καθώς και με καλλιτέχνες και γνωστούς του που συναντάει, γυρίζει όλα τα χωριά γύρω γύρω δίνοντας παραστάσεις και αποδεικνύοντας αυτό, που μέσα από τα λεγόμενά του, είχε απαντήσει στον καπετάν Ορέστη της Πης Μεραρχίας του ΕΛΑΣ, όταν τον είχε συναντήσει στα Δερβενοχώρια:

«Σαν είδε την κιθάρα που κρατούσα στο ώμο, μου λέει:

-Αυτό τί είναι, κιθάρα;

-Ναι, του λέω, κιθάρα είναι.

-Εμείς εδώ πέρα όπλα θέλουμε, όχι κιθάρες, μου λέει μ' έναν τόνο λιγάκι περιφρονητικό

-Κι αυτό όπλο είναι. Και θα το δείξει.»

Οι παραστάσεις ήταν χωρίς εισιτήριο εκτός από κάποιες, που ως αντίτιμο του έδιναν μια χούφτα στάρι. Αρκετές φορές οι οργανώσεις της ΕΠΟΝ τον βοηθούσαν και φρόντιζαν, όταν υπήρχε ανάγκη, να του παρέχουν και εποχές για την εκτέλεση του έργου. Στα χωριά ενημέρωναν τον κόσμο με τηλεβόα λέγοντας: «Απόψε έχει θέατρο στο χωριό! Τζάμπα! Να 'ρθείτε ούλοι!». Ο ίδιος ο Κουτούγκος αναφέρει, ότι οι αντιδράσεις του κόσμου ήταν συγκινητικές και τα δρώμενά του έπαιναν τόπο: «Κι οι χωρικοί να μας ξεπροβοδίζουν μ' ευχές: -Στο καλό και καλό δρόμο και σας περιμένουμε να μας ξανάρθετε πάλι!... που να πρωτοπάς; Χιλιάδες τα ελληνικά χωριά. Έτρεχα από βουνό σε βουνό κι έκανα ό,τι μπορούσα, για να δώσω τη χαρά στο μαχόμενο λαό μας».

Το κουκλοθέατρο βρήκε τη θέση του και αυτό στην Αντίσταση, ανάμεσα στο αντάρτικο θέατρο και τις υπόλοιπες καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Ο Νίκος Ακίλογλου γράφοντας στο αφιέρωμα του περιοδικού, Επιθεώρηση Τέχνης, μας πληροφορεί για το κουκλοθέ-

ατρο στην Αντίσταση και τη συμβολή του. Το Καρπενήσι αποτέλεσε την έδρα του κουκλοθιάσου, που έδινε παραστάσεις κυρίως σε μικρά παιδιά.

Μικρές συγκρίσεις

Η οξυτάτη παρατήρηση του Κοτζιούλα διαφαίνεται από την επισήμανσή του, ότι ως αντίτιμο ο θιάσος του Β. Ρώτα έπαιρνε εισιτήριο σε είδος (στάρι-λάδι). Γράφει: «Αυτό ήταν ένα μειονέκτημά του απέναντι σ' εμάς. Αλλά ίσως κάναμε κι εμείς το ίδιο, αν είχαμε πλούσια πελατεία. Στα δικά μας ψωμοτόπα ίσχυε το ευαγγελικό - ουκ αν λάβοις παρά του μη έχοντος». Επίσης οι περιοδείες της «Λαϊκής σκηνής» ήταν συχνότερες και τακτικές, ενώ ο θιάσος του Β. Ρώτα περιοριζόταν περισσότερο σε επίσημες τελετές και συγκεντρώσεις.

Ο Γιώργος Κοτζιούλας δεν είχε ασχοληθεί ποτέ του με το θέατρο. Οι ηθοποιοί της «Λαϊκής σκηνής» εξίσου δεν είχαν ιδέα από το θέατρο. Το ίδιο και το κοινό.

Σημαντικό στοιχείο και διαφοροποιητικό εν προκειμένω σε σχέση με τον Κοτζιούλα είναι, ότι ο Β. Ρώτας καθορίζει τη δραστηριότητα του θιάσου του με κριτήρια κυρίως καλλιτεχνικά. Στόχος του δηλαδή δεν ήταν να προωθήσει μόνο κάποιες ιδέες ή να προπαγανδίζει συγκεκριμένες θέσεις, αλλά να συμβάλει και στην αισθητική καλλιέργεια του κοινού. Είναι ένα από τα γνωρίσματα της εξοικείωσης του με το Λαϊκό θέατρο από τον καιρό που το έκανε στην Αθήνα.

Η επαφή με τα απομνημονεύματα και τις μαρτυρίες του κόσμου που έδρασε και συμμετείχε στο θέατρο στο βουνό καθιστά την συγγραφή ιδιαίτερη. Να διευκρινιστεί εδώ, ότι η εργασία βασίζεται περισσότερο σε αυτά τα αρχεία και τα συνεπαγόμενα αποτελέσματα. Δηλαδή, αναδεικνύεται εξίσου τόσο η ρομαντική αποτύπωση των παρελθοντικών χρόνων από μεταγενέστερες αφηγήσεις, όσο και η επιτόπια μαρτυρία του σκηνοθέτη ενός θιάσου το 1944. Ύστερα δημιουργείται, όπως αναφέρεται εισαγωγικά, η κατάσταση της εξωεδαφικότητας του ιστορικού ερευνητή καθώς επιχειρεί να συνταιριάξει ταυτόχρονα δυο εποχές, αυτής που μελετάει και αυτής που βρίσκεται. Τέλος, παίρνοντας τις απαραίτητες αποστάσεις χρόνου, μπορούμε να πούμε ότι το θέατρο στο βουνό αποτελεί συστατικό στοιχείο της πολιτιστικής «αναδημιουργίας» που συντελείται εκείνη την εποχή και αντανakλά εύγλωττα αυτό που η μαρτυρία μιας γυναίκας λέει: «[...]εκείνη την εποχή δεν αγωνιζόσουν για τον εαυτό σου, ζούσες για τους άλλους[...].»

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Νευρωνική δαγκεροτυπία

Όπως η εφεύρεση της τυπογραφικής μηχανής, της φωτογραφίας και των υπολογιστών, έτσι και η εφεύρεση της ΤΝ αλλάζει και θα συνεχίσει να αλλάζει τις τέχνες και τις αντιλήψεις μας για τον κόσμο με ένα τρόπο που δεν θα έχει ξανασυμβεί από τεχνολογία. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τις ακριβείς αλλαγές που θα συντελεστούν, όπως ο Louis Daguerre όταν εφηύρε την τεχνική της δαγκεροτυπίας δεν θα μπορούσε να προβλέψει το Instagram ή οι αδελφοί Lumi re την κάμερα στα κινητά τηλέφωνα.

Σε αυτό το άρθρο θα ασχοληθούμε με τις ομοιότητες και διαφορές της εφεύρεσης της ΤΝ με εκείνη της φωτογραφίας. Ο λόγος είναι ότι θεωρούμε ότι η φωτογραφία λειτουργεί ως αρχέτυπο της αλληλεπίδρασης ανθρώπου - μηχανής στις τέχνες, καθώς έχουμε πολλές ιστορικές αναφορές, είμαστε δε και μάρτυρες των συνεπειών αυτών των αλλαγών. Οι διαφορές άλλωστε μεταξύ ΤΝ και φωτογραφίας μπορούν να μας φωτίσουν κάποιους δρόμους για την καλύτερη κατανόηση της ΤΝ και των επιδράσεών της.

Τεχνητή Νοημοσύνη και φωτογραφία

Η φωτογραφία θεωρήθηκε σαν απειλή για την ζωγραφική, ακόμα και σαν βλασφημία, και διένυσε πολύ μεγάλη απόσταση καθώς χρειάστηκε περίπου έναν αιώνα και την σύμπραξη ζωγράφων με φωτογράφους για να θεωρηθεί τέχνη. Κατάφερε να εκδημοκρατίσει τις δυνατότητες για στιγμιαία πορτρέτα και αντικειμενική σύλληψη του αισθητού κόσμου. Έδωσε έμπνευση τελικά στους καλλιτέχνες, με αποτύπωση καρτέ που ήταν αδύνατα πριν, εκκινώντας την επαυξημένη πραγματικότητα, και απελευθέρωσε τους ζωγράφους από τον ρεαλισμό δίνοντας ώθηση για εξερεύνηση νέων δρόμων στην τέχνη τους. Σίγουρα οδήγησε μέρος ζωγράφων είτε σε ανεργία είτε σε αλλαγή κλάδου, δημιούργησε από την άλλη τις συνθήκες για νέα επαγγέλματα. Από την ανάλυση του Walter Benjamin “Το έργο τέχνης στην εποχή της τεχνικής αναπαραγωγικότητας του”, παίρνουμε την πιο εκπληκτική, κατά την γνώμη μας, επίδραση της τεχνολογίας στην τέχνη, που είναι σε μέτα-επίπεδο, και αφορά την δυνατότητα αντιγραφής· αυτή την ριζωμένη στην ουσία της ζωής διαδικασία, που απο-

τελεί και βασική ιδιότητα της πληροφορίας. Ο Benjamin ισχυρίζεται πως η μηχανική αντιγραφή των τεχνών κατέστρεψε παντελώς την έννοια του πρωτοτύπου, το οποίο με την σειρά του συνδέεται με την έννοια της παράδοσης και της λατρείας στις τέχνες. Η αίγλη, όπως αναφέρει, εξαεμίζεται και η τέχνη αντί για την τελετουργία θεμελιώνεται στην πολιτική. Οπότε μένει η τέχνη με την εκθετική της μόνο απόχρωση.

Καταρχάς, εμφανίζονται δύο σημαντικά χαρακτηριστικά εδώ. Το πρώτο έχει να κάνει με την γνώση. Σε πολύ γενικές σχηματικές γραμμές, κατά την εφαρμογή μιας οποιασδήποτε νέας γνώσης προκαλείται άγχος και δυσπιστία, οι λύσεις της έχουν συνήθως μεγαλύτερη απεύθυνση και μετά από επιτυχημένη εφαρμογή, απελευθερώνονται δεσμευμένοι πόροι οι οποίοι ασχολούνται με το επόμενο πιο επιτακτικό πρόβλημα. Κάποτε ο μισός ανθρώπινος πληθυσμός εργαζόταν για την παραγωγή ψωμιού, σήμερα κάτω από το 2% μιας πολύ προηγμένης οικονομίας ασχολείται συνολικά με την γεωργία [1]. Η τέχνη δεν αποτελεί εξαίρεση. Το δεύτερο έχει να κάνει με την ιδιότητα της πληροφορίας να αντιγράφεται. Και εδώ δεν εξαιρούνται οι καλλιτεχνικές δημιουργίες. Σαν ένωση των δύο, προκύπτει ότι η τεχνολογία ως εφαρμοσμένη γνώση, έχει δεδομένο αποτέλεσμα την αύξηση της ταχύτητας, κάτι το οποίο με την σειρά του καταλήγει σε αυξημένη ταχύτητα παραγωγής αντιγράφων. Οι ομοιότητες της ΤΝ με την φωτογραφία βρίσκονται ανάμεσα στις γραμμές των δύο παραπάνω χαρακτηριστικών.

Οι διαφορές τους όμως έχουν ποιοτικά χαρακτηριστικά. Καταρχάς, η ΤΝ έχει πολύ μεγαλύτερη κλίμακα εφαρμογής. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι στις μέρες μας βρίσκεται παντού Συγκεκριμένα στις τέχνες, επίσης μπορεί να εφαρμοστεί παντού. Πριν λίγα χρόνια θεωρούνταν απειλή για τις χειρωνακτικές εργασίες. Τώρα θεωρείται απειλή και για τις καλλιτεχνικές ή νοητικές εργασίες. Ο φόβος δεν είναι μόνο για την απάλειψη θέσεων εργασίας που ακόμα και σε αυτό τον τομέα η κλίμακα της ΤΝ είναι τεράστια. Η πρόβλεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου κάνει λόγο ότι θα επηρεαστεί το 40% των εργασιών παγκοσμίως [2]. Φτάνει και στον φόβο του αφανισμού του ανθρώπινου είδους. Άλλωστε σε έρευνα του παγκόσμιου οικονομικού φόρουμ που δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2024 η άνοδος της ΤΝ και η κακή χρήση της μέσω της παραπληροφόρησης είναι ανάμεσα στους πιο σημαντικούς κινδύνους για τα επόμενα δύο χρόνια [3]. Ποτέ δεν υπήρξε συζήτηση για τα πνευματικά δικαιώματα της φωτογραφικής μηχανής. Είναι όμως κάτι που συζητιέται πολύ έντονα για τα παραγόμενα της ΤΝ. Εκτός από την διαφορετική κλίμακα στις εφαρμογές και τις συζητήσεις περί ιδιοκτησίας, την δυνατότητα αλληλεπίδρασης και την ευχέρεια μάθησης, η ΤΝ φαίνεται σαν να ορίζει, με Πλατωνικούς όρους, την μίμηση σε τέταρτο επίπεδο μιας και μιμεί-

[1] Wikipedia contributors. (2023, December 14). Agriculture in the United States. In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved 09:40, January 10, 2024, from https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Agriculture_in_the_United_States&oldid=1189881766

[2] Georgieva, K. (2024). AI Will Transform the Global Economy. Let's Make Sure It Benefits Humanity. Ανακτήθηκε από: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/01/14/ai-will-transform-the-global-economy-lets-make-sure-it-benefits-humanity>

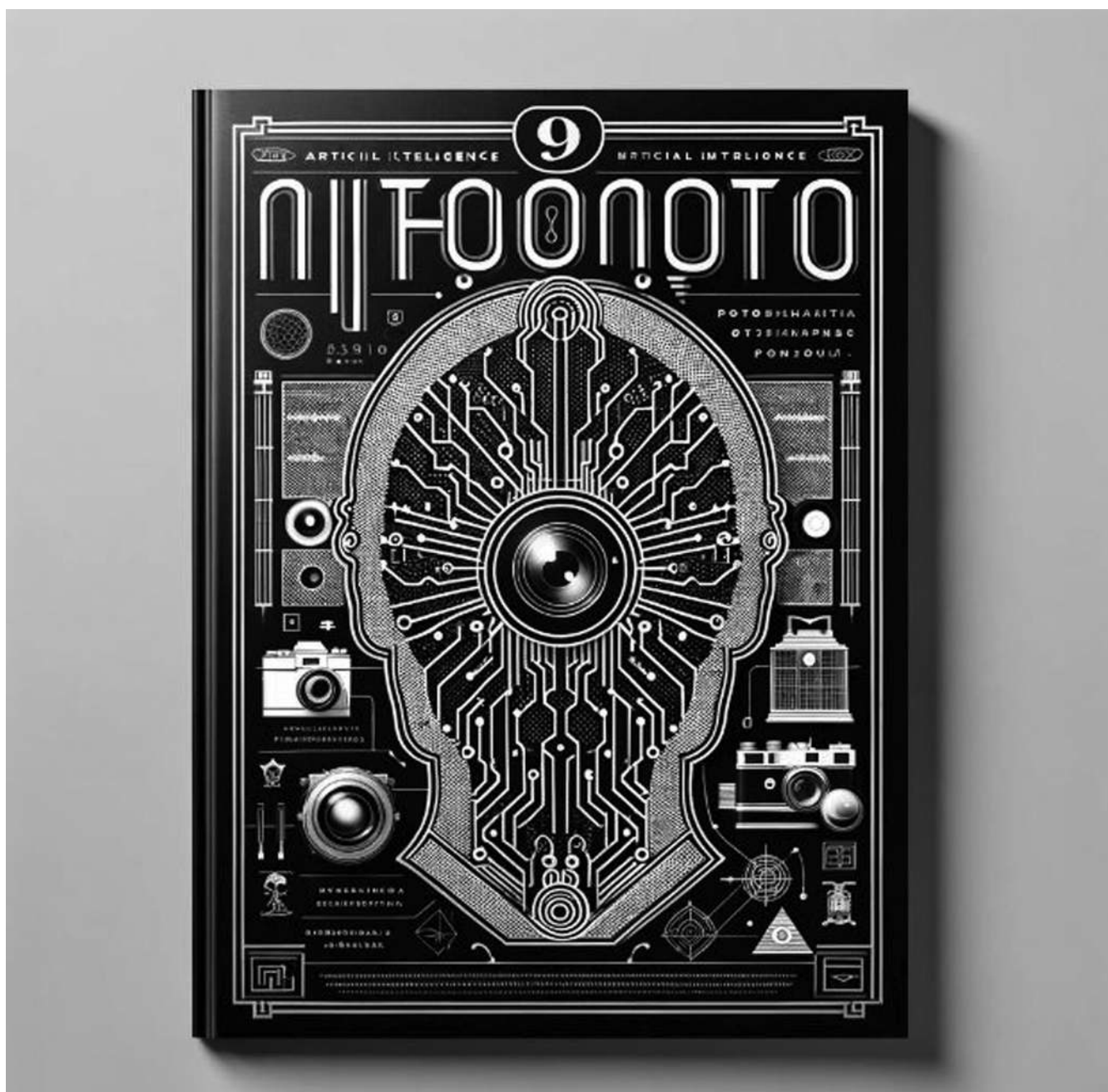
Global Risks Report 2024: The risks are growing — but so is our capacity to respond. (12/01/2024). Ανακτήθηκε από: <https://www.weforum.org/agenda/2024/01/global-risk-report-2024-risks-are-growing-but-theres-hope/>

ται την ανθρώπινη τέχνη, η οποία μιμείται τον αισθητό κόσμο, ο οποίος μιμείται τον κόσμο των Ιδεών. Η ΤΝ αυτή την στιγμή πιέζει τα όρια της ανθρωποκεντρικής αντίληψης τόσο στην νοημοσύνη όσο και στην δημιουργικότητα. Ιδιαίτερα δε η καλλιτεχνική δημιουργικότητα χτυπάει στον πυρήνα και την πεμπουσία του ανθρώπινου είδους. Στο κομμάτι δε της αντιγραφής συνεχίζεται αυτό που αναφέρει ο Benjamin, με την ουσιαστική διαφορά ότι η ΤΝ ξεκινάει κατευθείαν από αντίγραφο, δεν μεσολαβεί κάποια αισθητή αντικειμενικότητα. Το αντίγραφο είναι επίσης και το πρωτότυπο ταυτόχρονα. Και προφανώς με πολύ μεγαλύτερες ταχύτητες αντιγραφής, αναπαραγωγής και διάσπασης, όπου με τον όρο διάσπαση αναφερόμαστε στην ανάλυση του Benjamin. Στην ΤΝ η κατασκευή του αντικειμένου τέχνης είναι προαιρετική καθιστώντας την παιδί της conceptual art. Τέλος, εκεί που ο Benjamin παρατηρούσε ότι η φωτογραφία ελευθερώνει το χέρι από την κοπιαστική εργασία και άφηνε το μάτι να περιπλανηθεί στον φακό, η ΤΝ ελευθερώνει και το χέρι και το μάτι και αφήνει τον εγκέφαλο να περιπλανηθεί ανάμεσα στα prompts.

[Με επίγνωση των αδιεξόδων τα οποία συνάντησαν οι Λουδιστές καταστρέφοντας τις μηχανές στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα, δεν έχει νόημα να επιστρέψουμε σε ένα τέτοιο εγχείρημα. Οι σύγχρονες μηχανές που έχουν πλέον άυλη μορφή και ελάχιστες βάσεις φυσικής μορφής που και αυτές βρίσκονται

στο απυρόβλητο οποιασδήποτε από τα κάτω επιβουλής, έχουν θέσει επί τάπητος το ζήτημα της δυνατότητας χρήσης τους για ανατρεπτικούς σκοπούς. Εξάλλου, από τη στιγμή που η κυριαρχία έχει κατοχυρώσει στις σύγχρονες μηχανές εξουσιαστικούς κώδικες και συνάμα τεράστια δυνατότητα άντλησης υπεραξίας, είναι δεδομένο ότι αυτές οι μηχανές θα είναι αδιαπραγμάτευτα οι τεχνολογικές της αιχμές. Η Τεχνητή Νοημοσύνη, αποτελώντας τον εγκέφαλο αυτών των μηχανών τίθεται αργά και σταθερά στην υπηρεσία της μαζικής κατανάλωσης, ενώ αίρονται το ένα μετά το άλλο τα εμπόδια ηθικής, συνήθως, μορφής επιβάλλοντας ταυτόχρονα μια αναδιάρθρωση στην παραγωγική διαδικασία.

Το πεδίο της ΤΝ είναι σχεδόν καινούργιο για τη μαζική κατανάλωση και εντελώς καινούργιο έτσι ώστε να ενταχθεί στην υπηρεσία ενός επαναστατικού σχεδίου για την ανατροπή της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης. Στο βαθμό που απαιτείται η σύμπραξη με την ανθρώπινη νοημοσύνη ως «σκανδάλη» που ενεργοποιεί την ΤΝ, η δυνατότητα εκτροπής των σύγχρονων μηχανών μπορεί πάντα να γίνεται πραγματικότητα. Τις προϋποθέσεις μπορούμε να τις εξετάζουμε σε παραλληλία με τα κυριαρχικά δεδομένα.]

Η εικόνα προέκυψε από ΤΝ με εντολή:
“Θέλω κάτι σε ασπρόμαυρο με: Φεργά Υλικά, Τεχνητή Νοημοσύνη και φωτογραφία”

Το Πρότζεκτ Ερσίλια είναι η ράχη ενός βουνού. Μια βουνοπλαγιά, δηλαδή, από τις τόσες που θα χρειαστεί να κατασκηνώσουμε στη διάρκεια της αναζήτησης εκείνης της σύνθετης μορφής που θα επιτρέψει στην πολυπλοκότητα των μπλεγμένων σχέσεων να αποκτήσουν σχήμα – κι αυτό το σχήμα να κόψει μια για πάντα κάθε κλωστή που σφίγγει σαν θηλιά το εικοσιτετράωρο της βιωμένης καθημερινότητας.

Όπως και να 'χει, ο κόσμος αυτός δεν έχει τίποτα άλλο να προσφέρει πέρα από καταναγκασμούς και επίπλαστες ανάγκες για επιβίωση που οδηγούν στην εγκατάλειψη κάθε επιθυμίας για ζωή.

Λοιπόν, απέναντι στον μάταιο τούτο κόσμο, μάταιη δεν είναι η άρνησή του, αλλά η απάθεια, η μοιρολατρία και η υπόκλιση στην κυρίαρχη ιδεολογία, τον κοινωνικό εκφρασμό και την αστική ηθική.

Ανοιχτό ραντεβού στις βουνοπλαγιές που θα κοιτάζουν τα χαλάσματα των εποχών που λεηλάτησαν τις ζωές μας.

Γ. Δ. Σέρμυντ, Νοέμβρης 2018

<https://www.project-ersilia.net/>

γιατί όχι καλλιτέχνης;

Η Αστική Τέχνη ως εγγυήτρια μιας τεμαχισμένης ζωής

Η ταυτότητα του Καλλιτέχνη ενσωματώνει εγγενώς μια διαδικασία διαχωρισμού που προηγείται της απόδοσής της στο εκάστοτε υποκείμενο. Αυτός ο διαχωρισμός αποτελεί προϊόν της εξαιρέσης της Δημιουργίας από το σύνολο των αναγκών της ζωής και της υπαγωγής της σε μια σφαίρα ειδίκευσης, απομακρυσμένης από την υπόλοιπη προσωπική και κοινωνική δραστηριότητα.

Στον αστικό πολιτισμό, η απόδοση της καλλιτεχνικής ιδιότητας αποκτά διττή σημασία: αυτή του ορισμού και αυτή του αποκλεισμού. Έτσι, η ταυτότητα του Καλλιτέχνη αφενός ορίζει δυναμικά τον εαυτό της οριοθετώντας κάθε στιγμή το χώρο της Τέχνης, αφετέρου αποκλείει κάθε άλλη δημιουργική δυνατότητα αφού ο ορισμός της νοηματοδοτεί εξίσου τον μη-ορισμό της.

Ο διαχωρισμός των ανθρώπων σε καλλιτέχνες και μη δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με την επιπολαιότητα της σύγκρισης με άλλα δίπολα όπως, για παράδειγμα, αυτό του ηλεκτρολόγου ή μη. Κι αυτό γιατί, σε αντίθεση με την περίπτωση της γνωσιακής εξειδίκευσης που αποτελεί τη μοναδική προϋπόθεση για να είναι κανείς ηλεκτρολόγος, η δημιουργικότητα και η έμπνευση (ως προαπαιτούμενα της δημιουργίας) αποτελούν εγγενή χαρακτηριστικά του κάθε ατόμου. Η περαιτέρω γνωσιακή και τεχνική καλλιέργεια αυτών των χαρακτηριστικών (για παράδειγμα, η τεχνική προσέγγιση και εκμάθηση ενός οργάνου μουσικής), μπορεί να αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για τη διοχέτευση της δημιουργικότητας αλλά δεν καθορίζουν το (αδιαμφισβήτητο) γεγονός της ύπαρξής της.

Στην πραγματικότητα, κάθε άνθρωπος έχει υπάρξει εμπνευστής μικρών ή μεγάλων στιγμών αυθεντικής δημιουργικής έκφρασης, οι οποίες έχουν περάσει απαρατήρητες τόσο από τις περίφρακτες αφηγήσεις περί Τέχνης, όσο και από τον ίδιο, στον βαθμό που έχει ενστερνιστεί την περιφρόνηση της Δημιουργίας από τη ρουτίνα ενός πληκτικού εικοσιτετράωρου.

Το ζήτημα που τίθεται δεν είναι τα περιθώρια του μη αποκλεισμού – αφού το Θέαμα και η Αστική Τέχνη προσβλέπουν στην ενσωμάτωση κάθε πιτυχής της ανθρώπινης δραστηριότητας – αλλά το γεγονός ότι, ως είθισται, κάθε διαχωρισμός που αφορμάται από την κυρίαρχη ιδεολογία αποσκοπεί στην ιεράρχηση των προϊόντων αυτού του διαχωρισμού.

Την ίδια στιγμή που ο κόσμος της Αστικής Τέχνης γιγαντώνεται, η δημιουργικότητα, ως αναπόσπαστο στοιχείο της ζωής, συρρικνώνεται.

Η βιωμένη καθημερινότητα στερεύει από δημιουργικές στιγμές (αφού η Τέχνη είναι υπόθεση των «ταλαντούχων», των εκόντων τις κατάλληλες σπουδές, κ.λπ.) και εκπίπτει σε ένα καθεστώς μηχανικών λειτουργιών και επικοινωνίας που προσφέρουν όλο και λιγότερη συγκίνηση, όλο και περισσότερη μοναξιά. Ο χωροχρόνος της ανθρωπίνης δραστηριότητας τίθεται στην υπηρεσία των κυρίαρχων συμβάσεων (δουλειά, οικογενειακές υποχρεώσεις, καταναλωτισμός, κ.α.), ενώ η επικοινωνία και η έκφραση, υπό το βάρος των καταναγκασμών, παραδίδονται στην ελαφρότητα των διαμεσολαβήσεων.

Από την άλλη, ο χώρος της Αστικής Τέχνης, αδιάκοπα εξαρτώμενος από την κυρίαρχη ιδεολογία, λειτουργεί ως άγρυπνος φρουρός της· είτε υπό τη μορφή της α priori κυδαίας ενίσχυσης των συστημικών χαρακτηριστικών της, είτε υπό εκείνη της διαρκούς απόπειρας ενσωμάτωσης των όποιων παρεκκλίσεων. Το «παράδοξο» φαινόμενο του να ανεβαίνουν έργα αντισυστημικού περιεχομένου σε μεγάλα αστικά θέατρα, κάθε άλλο παρά επιβεβαιώνει την ανοχή της Κυριαρχίας απέναντι στις ριζοσπαστικές ιδέες. Στην πραγματικότητα, η ενσωμάτωση αυτών των περιεχομένων έχει ως στόχο την αποδυνάμωση και, τελικά, αφομοίωσή τους, μέσα από την υπαγωγή τους σε ένα ασφυκτικό πλαίσιο ιδεολογικών και μορφικών όρων.

Οι απόπειρες επαναπροσδιορισμού αυτών των όρων, μέσω των περιστασιακά αναδυόμενων μορφών εναλλακτικής τέχνης, δεν μπορούν παρά να αντιμετωπίσουν τα αξεπέραστα ταυτοτικά όρια που τίθενται εν τη γενέσει τους: καθετί εναλλακτικό ορίζεται σε σχέση με κάτι κλασικό, κάτι κυρίαρχο. Η ύπαρξη του εναλλακτικού δεν σηματοδοτεί την αμφισβήτηση του κυρίαρχου· αντίθετα, η ύπαρξη του (καθ'ενός είναι αναγκαία για την επιβεβαίωση της ύπαρξης του άλλου μέσα από μια διαδικασία διαρκούς ετεροπροσδιορισμού. Κάθε τέτοια απόπειρα είναι καταδικασμένη να «κοιτάζει» αδιάλειπτα προς τα τοπία που συνθέτουν τα περιεχόμενα και οι μορφικές προσαγές της Αστικής Τέχνης· απλώς, τα κοιτάζει από διαφορετική οπτική γωνία.

Στην κατεύθυνση της ατομικής και κοινωνικής απελευθέρωσης, το διακύβευμα είναι η αμετακίνητη άρνηση κάθε αφηγήματος που κατακερματίζει την ανθρώπινη ύπαρξη, υποτάσσοντάς τη σε ιεραρχίες που καταστέλλουν, τελικά, την επιθυμία για ζωή. Σε αυτό το πλαίσιο, η Δημιουργία πρέπει να συνδεθεί με το σύνολο της ατομικής και κοινωνικής δραστηριότητας, κατασκευάζοντας ένα απελευθερωτικό πεδίο που θα διεμβολίσει τον κόσμο της Αλλοτρίωσης. Κάθε τέτοια σύνδεση, δεν μπορεί παρά να κουβαλάει μέσα της την καθο-

λική αμφισβήτηση της Αστικής Τέχνης, ως εγγυήτριας μιας τεμαχισμένης ζωής.

Σε έναν ιδανικό κόσμο, η τέχνη θα ήταν περιττή. Η αναρρωτική, κατασταλτική θεραπεία που προσφέρει θα εκλιπαρούσε για ασθενείς· η επαγγελματική εξειδίκευση που εμπεριέχεται στη δημιουργία της θα αποτελούσε ύβρι· οι γενικότητες που αφορούν την εφαρμογή της θα θεωρούνταν προσβλητικές. Καλλιτέχνης τότε θα ήταν το κοινό, και τέχνη η ζωή του. [1]

[1] Γκλεν Γκουλντ, Προοπτικές της Ηχογράφησης, 1966

γιατί χωρίς αντίτιμο;

Σημειώσεις πάνω στο Εμπόρευμα και τις Εμπορευματικές σχέσεις

Ως Εμπόρευμα ορίζεται κάθε προϊόν του οποίου η αξία έχει επαναπροσδιοριστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι εφικτή η ενσωμάτωσή του στο κυρίαρχο σύστημα οικονομίας· το σύστημα, δηλαδή, που ορίζει το σύνολο των κανόνων που ρυθμίζουν την παραγωγή και την κατανάλωση.

Ο επαναπροσδιορισμός της αξίας του προϊόντος αφορά στην υπαγωγή του σε ένα μοντέλο συμβολικών αξιών, με βάση το οποίο το προϊόν αποκτά μια ανταλλακτική αξία στο πλάι της αρχικής αξίας του (στο εξής, ως αρχική αξία του προϊόντος θα εννοείται η αξία που προκύπτει από τη διαδικασία δημιουργίας του, τη χρήση του και την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών και επιθυμιών μέσω αυτού).

Σημείο αναφοράς του συγκεκριμένου μοντέλου είναι το χρήμα που αποτελεί, ταυτόχρονα, τον ρυθμιστή της σχέσης μεταξύ των προϊόντων, δηλαδή την ανταλλακτική αξία που προσδίδεται σε αυτά προκειμένου να μετατραπούν σε εμπορεύματα. Με τον τρόπο αυτό, η αρχική αξία ενός προϊόντος όχι απλώς υποχωρεί για να συνυπάρξει με την ανταλλακτική του αξία, αλλά ταυτόχρονα αποκτά μια σχέση άμεσης εξάρτησης με τη συγκεκριμένη νέα ιδιότητά του.

Το εμπόρευμα εξακολουθεί να ενσωματώνει την αρχική αξία του προϊόντος, η οποία, ωστόσο, έχει επανανοηματοδοτηθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να αποτελεί τον βασικό πυλώνα συγκρότησης της ανταλλακτικής του αξίας. Στην κοινωνική συνείδηση, η αξία χρήσης ενός προϊόντος εγγράφεται ως εγγενώς συνδεδεμένη με την χρηματική του αξία ως εμπόρευμα· η τελευταία, μάλιστα, επιβεβαιώνει την πρώτη μέσω μια αντεστραμμένης λογικής που θέλει την αξία χρήσης ευθέως ανάλογη της οικονομικής αξίας.

Η έννοια του Εμπορεύματος αποκτά, έτσι, μια ευρύτατη υπόσταση, καθώς δεν είναι μόνο το προϊόν που μπαίνει στη ζυγαριά των ανταλλακτικών αξιών, αλλά και οι ανάγκες, οι επιθυμίες και η εργασία που οδήγησαν στην παραγωγή του. Αυτή η εξίσωση λειτουργεί ως ένα από τα βασικότερα εργαλεία ρύθμισης των κοινωνικών σχέσεων εν συνόλω: οι ανάγκες και οι επιθυμίες, διαμεσολαβημένες από την προβολή τους στο φάσμα των ανταλλακτικών αξιών, επιστρέφουν στην κοινωνικό πεδίο λειτουργώντας αλλοτριωτικά και αναδιαμορφώνοντας τις σχέσεις που τις παρήγαγαν αρχικά. Είναι οι ίδιες σχέσεις αλλοτρίωσης που θα καθορίσουν την παραγωγή του εμπορεύματος, βελτιστοποιώντας συγχρόνως την ανταλλακτική του αξία στην οποία ενσωματώνεται η υπεραξία της διαδικασίας παραγωγής (η αξία, δηλαδή, του κέρδους που προκύπτει από εκείνο το μέρος της εργασίας που δεν αντιστοιχεί σε κανενός είδους κόστος αλλά, αντίθετα, καθορίζεται από τη διαρκή επιβεβαίωση της ανταλλακτικής αξίας του εμπορεύματος, αφού στο καπιταλιστικό οικονομικό μοντέλο, το χρήμα λειτουργεί ως αυτοσκοπός).

Τελικά, στον κόσμο των Εμπορευματικών σχέσεων, εμπορεύματα

καταλήγουν να είναι οι ίδιοι οι άνθρωποι.

Η επιλογή της κατάργησης των κυρίαρχων διαμεσολαβήσεων και αποκλεισμών

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το πρότζεκτ Ερσίλια επιθυμεί να στήσει ένα ακόμη ανάχωμα στο ριζώμα των εμπορευματικών σχέσεων μέσα στο κοινωνικό πεδίο, έχοντας ως τελικό στόχο την οριστική ανατροπή τους. Το πρότζεκτ Ερσίλια όχι μόνο δεν δημιουργήθηκε για να πουληθεί· αφετηρία του υπήρξε, μεταξύ άλλων, η ανάγκη να ενισχυθούν οι υπάρχουσες ρηγματώσεις και εναντιώσεις στον κόσμο των εμπορευμάτων.

Η εναντίωση στην εμπορευματική κουλτούρα αποτελεί διαρκές ανοιχτό διακύβευμα, το οποίο, ωστόσο, δεν μπορεί παρά να απέχει από επιπόλαιες προσεγγίσεις. Με δεδομένη την αποδυνάμωση ή πλήρη έλλειψη υποδομών άλλων από αυτές που υπάρχουν εντός του καπιταλιστικού τοπίου (τυπογραφεία, βιβλιοδετεία, κ.α.), είναι αδύνατο να αγνοηθούν τα όρια που συναντάει κάθε προσπάθεια πλήρους απεμπλοκής από τις εμπορευματικές σχέσεις. Παρ' όλα αυτά, μπορεί και αποτελεί επιλογή οι σχέσεις αυτές να κρατηθούν μακριά από κάθε σημείο «συνάντησης» αυτού του πρότζεκτ με άλλους ανθρώπους· να μπλοκαριστούν, ούτως ώστε να μην διαμεσολαβήσουν στο ελάχιστο τα πεδία αυθεντικής επικοινωνίας που επιδιώκεται να δημιουργηθούν. Μια τέτοια προσπάθεια δεν θα μπορούσε παρά να ακυρώνει στην πράξη κάθε αποκλεισμό που γεννά η ύπαρξη υποχρεωτικού αντίτιμου προεξοφλώντας ότι η πρόσβαση στα αγαθά πραγματοποιείται αποκλειστικά στη βάση της οικονομικής δυνατότητας.

Αυτό σημαίνει ότι το οικονομικό και υλικό κόστος που απαιτείται για την πραγμάτωση ενός έργου δεν μεταφέρεται στην απαίτηση καταβολής κάποιου αντίτιμου, ως δεσμευτικής προϋπόθεσης για την πρόσβαση σε αυτό. Το ίδιο ισχύει και για την εργασία που απαιτήθηκε, αφού αυτή είναι, ούτως ή άλλως, ανεκτίμητη.

Η συγκεκριμένη επιλογή δεν έχει να κάνει με κάποιου είδους προσωπική οικονομική άνεση που επιτρέπει την υλική υποστήριξη του πρότζεκτ, αλλά με μια συλλογική προοπτική ξεπεράσματος αυτών των ορίων μέσω του προτάγματος της ελεύθερης συνεισφοράς. Με βάση αυτό, καθεμιά και καθένας είναι ελεύθερος να αποφασίσει για τη συνεισφορά του, στο πλαίσιο μιας συλλογικής διαχείρισης του υλικού κόστους και στο μέτρο της επιθυμίας και των δυνατοτήτων του.

Η χρήση και αναπαραγωγή οποιουδήποτε έργου είναι ελεύθερη, στο βαθμό που σέβεται τα αντισεμπορευματικά και αντιθεαματικά χαρακτηριστικά του πρότζεκτ. Θα πρέπει, ωστόσο, να γίνει σαφές ότι οποιουδήποτε είδους απόπειρα εμπορευματοποίησης ή εμπορικής χρήσης του υλικού θα προκαλέσει οργή, για τη διαχείριση της οποίας το πρότζεκτ Ερσίλια επιφυλάσσεται.

Το δυσκολότερο βιβλίο
που χρειάστηκε να διαβάσω
ήταν ένας καθρέφτης

νύχτα
κάτω απ' τον έναστρο
ουρανίσκο σου

είχε τη συνήθεια
να χαϊδεύει τα λουλούδια
ξεκινώντας
από τ' αγκάθια τους

ενίοτε
βρίσκω στην τσέπη μου
ένα ξεχασμένο απόκομμα
χαδιού

οι δρόμοι που περπάτησα
με περιμένουν
στην επόμενη γωνία

μεγαλώσαμε λες
μα εγώ
όποτε αφιαρώ
τα χρόνια δίπλα σου
απότομα γερνάω

τι λέξη κι αυτή
το
πρόσωπό
σου

αν μη τι άλλο
έχω υπάρξει χαμόγελο
σε κάποια σκέψη σου

γεννήθηκα

έκτοτε
ο χρόνος είναι
επιλογή

γράφω για 'σένα
να 'χω για σένα
να διαβάζω

όλα τα ημερολόγια
της ενήλικης ζωής
στον Αύγουστο γράφουν
ενέδρα

φοβάμαι ότι
έχουμε πολύ παρελθόν
μπροστά μας

μια χαρά είναι ο τόπος

ο τρόπος
δεν με χωράει

αν βάλω απέναντί μου έναν καθρέφτη
θα σας δω να στέκετε μπροστά μου
και να με κοιτάτε

πολύ το σουρουπο

λίγα τα πίζελ

71% της γης η θάλασσα

29% ο στεναγμός της απουσίας της

[πρόχειρες στατιστικές
της νοσταλγίας]

Στον βυθό σου έχω αφήσει ένα μπαλκόνι

Αν είχαμε συναντηθεί
στο διάζωμα
της Ακτής Κονδύλη
λίγο πριν τη στροφή
για Δραπετσώνα
θα μπορούσα να σου δείξω
τι εννοώ
όταν λέω οι αγκαλιές στα λιμάνια
είναι πάντα κατάκοπες

Θα βλέπαμε
για παράδειγμα
πώς ιδρώνουν
οι κόμποι των κάβων
στις σκουριασμένες δέστρες

αν είχαμε συναντηθεί
λοιπόν
καταμεσής του δρόμου
κάποιου λιμανιού
θα εισπνέαμε χαμογελαστοί
τα καυσαέρια των πλοίων
και θα καταλάβαινες
γιατί κάποιοι άνθρωποι
δεν καταφέρνουν
να κόψουν το κάπνισμα

θα με ρωτούσες
τότε
αν γνωρίζω
πόσα ναυτικά μίλια
είναι ένα τσιγάρο δρόμος
κι εγώ θα καμωνόμουν
ότι έχω γυρίσει τη γη
πάνω σε μια κασετίνα
με δεκαεννιά φίλτρα

Για την πολιτική αποκατάσταση του παιχνιδιού

Τα παλάτια τα χτισμένα στην άμμο
τα παίρνει ο αέρας, το κύμα ή
τα κλοτσάει κάποιος
παίζοντας

Τα παλάτια
τα παίρνει ο αέρας, το κύμα ή
τα κλοτσάει κάποιος
παίζοντας

Σημείωση για τον ιστορικό του μέλλοντος

έκαναν δουλειά
μυρμηγκιού

άπαυστοι εργάτες
του συλλογικού οράματος

μα κουβαλούσαν ένα φορτίο
που δεν χωρούσε στη φωλιά τους

Τώρα ακούω
κάποιους να λένε
πως τα ρομπότ
γράφουνε κι αυτά
ποιήματα
και η πανσέληνος δεν είναι
παρά ένας ακόμη χάρτης
μα το παιδί που 'χε τα μάτια μου
κοιτάει μια μπότα
να συνθλίβει
ένα μυρμήγκι

- ποιητή
ποιός σ' αλήθεια
γράφει ποίηση
όταν έχει φεγγάρι;

Εκεί που οι αρνήσεις με τα θέλω ανταμώνουν

Στην συνύπαρξη διαιρέσεων και συνθέσεων

Εκεί που σε πείσμα όλων των καιρών
δημιουργούμε και ονειρευόμαστε.

Στο σταυροδρόμι αντιστάσεων και καταφάσεων

Εκεί που ο ουρανός την θάλασσα θωπεύει...

Εκεί ο ορίζοντας

**ΦΕΡΤΑΪ
ΛΙΚΑ**

fertaylika.org

για επαφή:
fertaylika@gmail.com